

สรุปคำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

**แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น การพัฒนาพฤติกรรม
การมีคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3
กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง**

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

ผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์

วันที่สัมภาษณ์

ด้านความมีวินัย

1. นักเรียนในความดูแลของท่านดำเนินการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

ตอบ ☐ ไม่ปฏิบัติ

☐ ปฏิบัติดังนี้

2. นักเรียนในความดูแลของท่าน มาโรงเรียนทุกวันเปิดเรียน

ตอบ ☐ ไม่มา

☐ มา ดังนี้

3. นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการเข้าแถวเคารพธงชาติทุกวันเปิดเรียน

ตอบ ☐ ไม่มี

☐ มี ดังนี้

4. นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการดำเนินการเคารพสิทธิผู้อื่น

ตอบ ☐ ไม่มี

☐ มี ดังนี้

5. นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการดำเนินการทำการบ้านเป็นประจำ

ตอบ ☐ ไม่ทำ

☐ ทำ ดังนี้

.....

6. นักเรียนในความดูแลของท่าน ร่วมปฏิบัติงานกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ

ตอบ ☐ ไม่ร่วม

☐ ร่วม ดังนี้

.....

7. นักเรียนในความดูแลของท่าน ดำเนินการปฏิบัติเข้าแถวชื่อของและรับบัตรคิวเสมอ

ตอบ ☐ ไม่ปฏิบัติ

☐ ปฏิบัติ ดังนี้

.....

8. นักเรียนในความดูแลของท่าน ดำเนินการแต่งกายถูกระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

ตอบ ☐ ไม่ถูกระเบียบ

☐ ถูกระเบียบ ดังนี้

.....

สรุปคำตอบ

.....

.....

ด้านความรับผิดชอบ

1. นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการดำเนินการทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ

ตอบ ☐ ไม่ทำ

☐ ทำ ดังนี้

.....

2. นักเรียนในคุณลักษณะของท่าน ยอมรับการกระทำของตนเอง

ตอบ ☐ ไม่ยอมรับ

☐ ยอมรับ ดังนี้

.....
.....

3. นักเรียนในคุณลักษณะของท่าน เห็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเสมอ

ตอบ ☐ ไม่เห็น

☐ เห็น ดังนี้

.....
.....

4. นักเรียนในคุณลักษณะของท่าน ทำงานที่รับผิดชอบสำเร็จตามกำหนดเสมอ

ตอบ ☐ ไม่เสร็จ

☐ เสร็จ ดังนี้

.....
.....

5. นักเรียนในคุณลักษณะของท่าน เป็นคนตรงต่อเวลาเสมอ

ตอบ ☐ ไม่ตรง

☐ ตรง ดังนี้

.....
.....

สรุปคำตอบ

.....
.....
.....
.....
.....

ด้านความซื่อสัตย์

1. นักเรียนในความดูแลของท่าน กล่าวคำว่าขอโทษเมื่อกระทำผิด

ตอบ ☐ ไม่กล่าว

☐ กล่าว ดังนี้

.....

2. นักเรียนในความดูแลของท่าน เป็นคนไม่โกหก รักษาคำพูดเสมอ

ตอบ ☐ ชอบโกหก ไม่รักษาคำพูด

☐ ไม่โกหก รักษาคำพูด ดังนี้

.....

3. นักเรียนในความดูแลของท่าน ทำการบ้านด้วยตนเองไม่ลอกเพื่อน

ตอบ ☐ ไม่ชอบทำเอง

☐ ทำเอง ดังนี้

.....

4. นักเรียนในความดูแลของท่าน เก็บของและนำคืนเจ้าของหรือส่งครูเสมอ

ตอบ ☐ ไม่คืน

☐ คืน ดังนี้

.....

5. นักเรียนในความดูแลของท่าน มุ่งมั่นทำงานทำงานด้วยตนเองก่อนพึ่งพาคนอื่น

ตอบ ☐ ไม่ชอบทำด้วยตนเอง

☐ ทำด้วยตนเอง ดังนี้

.....

สรุปคำตอบ

.....

.....

ด้านความประหยัด

1. นักเรียนในความดูแลของท่าน เห็นคุณค่าของการประหยัดและอดออมเสมอ

ตอบ ☐ ไม่เห็นคุณค่า

☐ เห็นคุณค่า ดังนี้

2. นักเรียนในความดูแลของท่าน สามารถซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุดเสมอ

ตอบ ☐ ไม่สามารถซ่อมได้

☐ สามารถซ่อมแซมได้ ดังนี้

3. นักเรียนในความดูแลของท่าน ประหยัดทรัพยากรธรรมชาติเสมอ

ตอบ ☐ ไม่ประหยัด

☐ ประหยัด ดังนี้

4. นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เสมอ

ตอบ ☐ ไม่มี

☐ มี ดังนี้

5. นักเรียนในความดูแลของท่าน ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างทะนุถนอมเสมอ

ตอบ ☐ ไม่ถนอม

☐ ถนอม ดังนี้

สรุปคำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านความขยันหมั่นเพียร

1. นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็งเสมอ

ตอบ ☐ ไม่มี

☐ มี ดังนี้

.....

.....

2. นักเรียนในความดูแลของท่าน มุ่งมั่นปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปโดยเร็วเสมอ

ตอบ ☐ ไม่มีความมุ่งมั่น

☐ มีความมุ่งมั่น ดังนี้

.....

.....

3. นักเรียนในความดูแลของท่าน มีความอดทนในการปฏิบัติงานจนสำเร็จเสมอ

ตอบ ☐ ไม่มี

☐ มี ดังนี้

.....

.....

4. นักเรียนในความดูแลของท่าน เห็นคุณค่าของการเรียนให้ประสบผลสำเร็จเสมอ

ตอบ ☐ ไม่เห็นคุณค่าการเรียน

☐ เห็นคุณค่าการเรียน ดังนี้

.....

.....

5. นักเรียนในความดูแลของท่าน มองเห็นประโยชน์ของการเรียนเสมอ

ตอบ ☐ ไม่เห็นประโยชน์การเรียน

☐ เห็นประโยชน์การเรียน ดังนี้

.....
.....

สรุปคำตอบ

.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก จ

- ตารางแสดงค่าประเมินความเหมาะสมของเค้าโครงการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง
- ตารางแสดงค่าประเมินความสอดคล้องของเค้าโครงการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

ตารางที่ 10 ผลการประเมินความเหมาะสมของเค้าโครงการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและ
จริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฎเมือง-
ราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

ผู้เชี่ยวชาญ	1	2	3	เฉลี่ย
องค์ประกอบของหลักสูตร				
1. ปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตรฝึกอบรม				
1.1 ความจำเป็นที่ต้องพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	5	5	5	5.00
1.2 ความสมเหตุสมผลที่ต้องพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรม	5	5	5	5.00
1.3 ปัญหาสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ของสังคม	5	4	5	4.66
1.4 แนวทางในการแก้ปัญหาเหมาะสม	5	5	4	4.66
1.5 หลักการของหลักสูตรนำไปใช้ได้	5	5	5	5.00
โดยรวม	5.00	4.80	4.80	4.86
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม				
2.1 ความชัดเจน	5	4	5	4.66
2.2 ความเป็นไปได้	5	5	4	4.66
2.3 ความเหมาะสมกับผู้เรียน	5	5	5	5.00
2.4 ความครอบคลุมพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมที่ต้องการพัฒนา	5	5	5	5.00
โดยรวม	5.00	4.75	4.75	4.83

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	1	2	3	เฉลี่ย
องค์ประกอบของหลักสูตร				
3. เนื้อหา				
3.1 การตอบสนองจุดประสงค์หลักสูตรฝึกอบรม	5	5	4	4.66
3.2 การจัดเรียงเนื้อหา	5	4	4	4.33
โดยรวม	5.00	4.50	4.00	4.49
4. กระบวนการจัดกิจกรรม				
4.1 ความเป็นไปได้ที่จะบรรลุจุดประสงค์	5	5	4	4.66
4.2 ความเหมาะสมของกิจกรรม	4	5	4	4.33
4.3 การนำไปใช้ฝึกอบรมได้	5	5	5	5.00
4.4 การกระตุ้นการคิดของผู้เรียน	5	4	4	4.33
4.5 ความน่าสนใจ	4	4	4	4.00
โดยรวม	4.60	4.60	4.20	4.46
5. สื่อการฝึกอบรม				
5.1 ความเหมาะสม	5	5	5	5.00
5.2 การส่งเสริมให้กิจกรรมบรรลุจุดประสงค์ได้	5	5	5	5.00
โดยรวม	5.00	5.00	5.00	5.00
6. การวัดผลและประเมินผล				
6.1 ตรวจสอบการบรรลุจุดประสงค์หลักสูตร				
ฝึกอบรมได้	4	5	4	4.33
6.2 ความเป็นไปได้ในการวัด	5	5	4	4.66
โดยรวม	4.50	5.00	4.00	4.49

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	1	2	3	เฉลี่ย
องค์ประกอบของหลักสูตร				
7. การประเมินแผนการดำเนินงานกิจกรรม				
7.1 สารสำคัญมีความชัดเจน	5	4	5	4.66
7.2 วัตถุประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน	5	4	5	4.66
7.3 วัตถุประสงค์การเรียนรู้เหมาะสม	4	5	5	4.66
7.4 เข้าใจเนื้อหาช่วยในการบรรลุ				
วัตถุประสงค์การเรียนรู้	4	5	5	4.66
7.5 การดำเนินงานกิจกรรมเหมาะสม	4	5	5	4.66
7.6 การดำเนินงานกิจกรรมสามารถนำไปใช้ได้	5	5	5	5.00
7.7 การดำเนินงานกิจกรรมช่วยให้บรรลุ				
วัตถุประสงค์การเรียนรู้	4	5	5	4.66
7.8 สื่อการเรียนการสอนเหมาะสม	4	5	5	4.66
7.9 สื่อการสอนช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์	4	5	5	4.66
7.10 การวัดและประเมินผลสามารถตรวจสอบ				
การบรรลุวัตถุประสงค์ได้	5	5	4	4.66
7.11 การวัดและประเมินผลมีความเป็นไปได้	4	5	4	4.33
โดยรวม	3.90	4.27	4.36	4.66
ผลการประเมิน แผนที่ 1	4	5	5	4.66
ผลการประเมิน แผนที่ 2	5	5	4	4.66
ผลการประเมิน แผนที่ 3	5	5	5	5.00
ผลการประเมิน แผนที่ 4	4	5	5	4.66
ผลการประเมิน แผนที่ 5	5	5	5	5.00

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม
คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา
โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าความสอดคล้อง (IOC)
	1	2	3	
1.	1	1	1	1.00
2.	1	1	1	1.00
3.	1	1	1	1.00
4.	0	1	1	.66
5.	1	1	1	1.00
6.	1	1	1	1.00
7.	1	1	1	1.00
8.	1	1	1	1.00
9.	0	1	1	.66
10.	1	1	1	1.00
11.	1	1	1	1.00
12.	1	1	1	1.00
13.	1	1	1	1.00
14.	1	1	1	1.00
15.	1	1	1	1.00
16.	1	1	1	1.00
17.	1	1	1	1.00
18.	1	1	1	1.00
19. ความสอดคล้องภายในกิจกรรมการเรียนรู้				
19.1	1	1	1	1.00
19.2	1	1	1	1.00
19.3	1	1	1	1.00
19.4	1	1	1	1.00
19.5	1	1	1	1.00

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ รายการ	1	2	3	ค่าความสอดคล้อง (IOC)
20. ความสอดคล้องภายในของแผนการดำเนินงานกิจกรรม				
20.1	1	1	1	1.00
20.2	1	1	1	1.00
20.3	1	1	1	1.00
20.4	1	1	1	1.00
20.5	1	1	1	1.00

ภาคผนวก ฉ

- ตารางแสดงค่าประเมินความเหมาะสมของประเมินแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง
- ตารางแสดงค่าประเมินความสอดคล้องของประเมินแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง
- ตารางแสดงค่าประเมินความเหมาะสมของประเมินแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง
- ตารางแสดงค่าประเมินความสอดคล้องของประเมินแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

ตารางที่ 12 ผลการประเมินความเหมาะสมของประเมินแบบสัมพัทธ์ผู้ปกครอง การพัฒนา
หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

ผู้เชี่ยวชาญ	1	2	3	เฉลี่ย
องค์ประกอบของหลักสูตร				
1. ด้านความมีวินัย				
1.1 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการประพฤติ ตามระเบียบข้อบังคับของ โรงเรียนอย่างถูกต้อง อย่างสม่ำเสมอ	5	5	5	5.00
1.2 นักเรียนในความดูแลของท่านมาโรงเรียน ทุกวันเปิดเรียน	5	5	4	4.66
1.3 นักเรียนในความดูแลของท่านปฏิบัติตาม บทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ เรียบร้อยทุกครั้ง	5	4	5	4.66
1.4 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการร่วม ปฏิบัติเข้ากลุ่มงานช่วยเหลือในสังคม ชุมชน เป็นประจำ	4	4	5	4.33
1.5 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการทำ การบ้านทุกครั้งที่คุณครูประจำวิชามอบหมาย ให้ทำการบ้าน	5	5	5	5.00
1.6 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการร่วม ปฏิบัติเข้ากลุ่มงานช่วยเหลือในสังคม ชุมชนเป็นประจำ	5	5	5	5.00
1.7 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการดำเนิน การปฏิบัติข้อของและรับบัตริศทุกครั้งที่ อย่างสม่ำเสมอ	4	5	5	4.66

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	1	2	3	เฉลี่ย
องค์ประกอบของหลักสูตร				
1.8 นักเรียนในคุณลักษณะของท่าน ได้มีการ การแต่งกายตามระเบียบข้อบังคับ ของโรงเรียนทุกวันเปิดเรียน	5	5	5	5.00
โดยรวม	4.75	4.75	4.87	4.78
2. ด้านความรับผิดชอบ				
2.1 นักเรียนในคุณลักษณะของท่าน ได้มีการทำงาน ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จทุกครั้งตามที่ได้ รับมอบหมาย	5	5	5	5.00
2.2 นักเรียนในคุณลักษณะของท่าน มีการยอมรับ การกระทำของตนเองด้วยความเต็มใจ	4	5	5	4.66
2.3 นักเรียนในคุณลักษณะของท่าน รู้จักหน้าที่ และทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	5	4	5	4.66
2.4 นักเรียนในคุณลักษณะของท่าน มองเห็น ความสำคัญประโยชน์ของส่วนรวม มากกว่าส่วนตน	5	5	5	5.00
2.5 นักเรียนในคุณลักษณะของท่าน ทำงานเสร็จ ตามเวลาที่กำหนดด้วยความตั้งใจ	5	5	4	4.66
2.6 นักเรียนในคุณลักษณะของท่าน เป็นคนตรง ต่อเวลาในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ	5	5	5	5.00
โดยรวม	4.83	4.83	4.83	4.83

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	1	2	3	เฉลี่ย
องค์ประกอบของหลักสูตร				
3. ด้านความซื่อสัตย์				
3.1 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการกล่าว คำวาขอโทษเมื่อตนเองกระทำความผิด เป็นประจำทุกครั้งที่ตนเองกระทำความผิด	5	4	5	4.66
3.2 นักเรียนในความดูแลของท่าน เป็นคนรักษာ เวลา และเป็นคนตรงต่อเวลาเมื่อได้รับมอบ หมายงานอย่างสม่ำเสมอ	5	4	5	4.66
3.3 นักเรียนในความดูแลของท่าน เป็นคน ไม่โกหก และเป็นคนรักษาคำพูด	5	5	4	4.66
3.4 นักเรียนในความดูแลของท่าน กล่าวที่จะ ยอมรับผิดเมื่อตนเองได้กระทำความผิด	5	5	5	5.00
3.5 นักเรียนในความดูแลของท่าน ทำงาน ที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง และไม่ลอก การบ้านจากผู้อื่น	4	5	5	4.66
3.6 นักเรียนในความดูแลของท่าน ได้มีการเจอ ของหายและได้มีการเก็บคืนเจ้าของ และแจ้ง ให้ผู้ปกครองทราบทุกครั้ง	5	5	5	5.00
3.7 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการทำงาน ด้วยตนเองก่อนฟังพากคนอื่นด้วยความมุ่งมั่น และตั้งใจ	4	5	5	4.66
โดยรวม	4.71	4.71	4.851	4.75

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	1	2	3	เฉลี่ย
องค์ประกอบของหลักสูตร				
4. ด้านความประหยัด				
4.1 นักเรียนในความดูแลของท่าน เห็นคุณค่าของการประหยัดและออม ใช้ทรัพย์สินที่จำเป็นสมควรแก่สภาพของตนเอง	5	5	4	4.66
4.2 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการใช้และถนอมของใช้ทรัพย์สินต่างๆ อย่างรู้คุณค่า และใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด	5	4	4	4.33
4.3 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการใช้น้ำ ไฟฟ้า และทรัพยากรต่าง ๆ อย่างรู้คุณค่า	5	5	5	5.00
4.4 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เหมาะสมกับสถานการณ์	4	5	5	4.66
โดยรวม	4.75	4.75	4.50	4.66
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร				
5.1 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็ง ไม่มีการบงกชใจ ทำด้วยความเต็มใจ	4	5	4	4.33
5.2 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการมุ่งมั่นปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปโดยเร็ว ไม่ผัดวันประกันพรุ่งที่จะกระทำการงานใดๆ	5	5	5	5.00
5.3 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีความอดทนในการปฏิบัติงานจนสำเร็จไม่หาเหตุผลอื่นอ้างหรือแก้ตัว	5	5	4	4.66

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	1	2	3	เฉลี่ย
องค์ประกอบของหลักสูตร				
5.4 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการตื่นแต่เช้า และไม่นอนดึกนักแต่ก็ไม่นอนหัวค่ำจนเกินไป	5	5	5	5.00
5.5 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการเห็นคุณค่า ของการเรียนได้มีการอ่านหนังสือ ทำการบ้าน อย่างสม่ำเสมอ	4	5	5	4.66
โดยรวม	4.60	5.00	4.60	4.73

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อคุณภาพเครื่องมือแบบประเมิน
แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง
โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าความสอดคล้อง (IOC)
	1	2	3	
1.	1	1	0	.66
2.	1	1	0	.66
3.	1	1	1	1.00
4.	1	1	0	.66
5.	1	1	1	1.00
6.	1	1	1	1.00
7.	1	1	1	1.00
8.	1	1	1	1.00
9.	1	1	1	1.00
10.	1	1	1	1.00
11.	1	1	1	1.00
12.	1	1	1	1.00
13.	1	1	1	1.00
14.	1	1	1	1.00
15.	1	1	1	1.00
16.	1	1	1	1.00
17.	1	1	1	1.00
18.	1	1	1	1.00
19.	1	1	1	1.00
20.	1	1	1	1.00
21.	1	1	1	1.00
22.	1	1	1	1.00

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ				ค่าความสอดคล้อง (IOC)
		1	2	3	
23.		1	1	1	1.00
24.		1	1	1	1.00
25.		1	1	1	1.00
26.		1	1	1	1.00
27.		1	1	1	1.00
28.		1	1	1	1.00
29.		1	1	1	1.00
30.		1	1	1	1.00

ตารางที่ 14 ผลการประเมินความเหมาะสมของคุณภาพเครื่องมือแบบประเมินแบบสัมพันธ
ครูประจำชั้น หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

ผู้เชี่ยวชาญ	1	2	3	เฉลี่ย
องค์ประกอบของหลักสูตร				
1. ด้านความมีวินัย				
1.1 นักเรียนในความดูแลของท่านดำเนินการ ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน	4	5	5	4.66
1.2 นักเรียนในความดูแลของท่าน มาโรงเรียน ทุกวันเปิดเรียน	4	5	4	4.33
1.3 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการ เข้าแถวเคารพธงชาติทุกวันเปิดเรียน	5	5	5	5.00
1.4 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการ ดำเนินการเคารพสิทธิผู้อื่น	5	5	5	5.00
1.5 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการ ดำเนินการทำกรบ้านเป็นประจำ	5	4	5	4.66
1.6 นักเรียนในความดูแลของท่าน ร่วมปฏิบัติ งานกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ	5	5	5	5.00
1.7 นักเรียนในความดูแลของท่าน ดำเนินการ ปฏิบัติเข้าแถวซื้อของและรับบัตรคิวเสมอ	5	4	5	4.66
1.8 นักเรียนในความดูแลของท่าน ดำเนินการ แต่งกายถูกระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน	4	4	5	4.33
โดยรวม	4.62	4.62	4.87	4.70

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ องค์ประกอบของหลักสูตร	1	2	3	เฉลี่ย
2. ด้านความรับผิดชอบ				
2.1 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการดำเนินการ การทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ	5	5	5	5.00
2.2 นักเรียนในความดูแลของท่าน ยอมรับ การกระทำของตนเอง	4	5	5	4.66
2.3 นักเรียนในความดูแลของท่าน เห็นประโยชน์ ต่อส่วนรวมเสมอ	4	5	5	4.66
2.4 นักเรียนในความดูแลของท่าน ทำงานที่รับ มอบหมายเสร็จตามกำหนดเสมอ	4	4	5	4.33
2.5 นักเรียนในความดูแลของท่าน เป็นคน ตรงต่อเวลาเสมอ	4	4	5	4.33
โดยรวม	4.20	4.60	5.00	4.59
3. ด้านความซื่อสัตย์				
3.1 นักเรียนในความดูแลของท่าน กล่าวคำว่า ขอโทษเมื่อกระทำผิด	4	4	5	4.33
3.2 นักเรียนในความดูแลของท่าน เป็นคน ไม่โกหก รักษาคำพูดเสมอ	5	5	5	5.00
3.3 นักเรียนในความดูแลของท่าน ทำการบ้าน ด้วยตนเองไม่ลอกเพื่อน	5	5	5	5.00
3.4 นักเรียนในความดูแลของท่าน เก็บของ และนำคืนเจ้าของหรือส่งครูเสมอ	5	4	5	4.66
3.5 นักเรียนในความดูแลของท่าน มุ่งมั่นทำงาน ทำงานด้วยตนเองก่อนพึ่งพาคนอื่น	4	4	5	4.33
โดยรวม	4.60	4.40	5.00	4.66

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	1	2	3	เฉลี่ย
องค์ประกอบของหลักสูตร				
4. ด้านความประหยัด				
4.1 นักเรียนในความดูแลของท่าน เห็นคุณค่าของการประหยัดและอดออมเสมอ	4	5	5	4.66
4.2 นักเรียนในความดูแลของท่าน สามารถซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุดเสมอ	5	5	5	5.00
4.3 นักเรียนในความดูแลของท่าน ประหยัดทรัพยากรธรรมชาติเสมอ	5	5	5	5.00
4.4 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เสมอ	4	5	5	4.66
4.5 นักเรียนในความดูแลของท่าน ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างทะนุถนอมเสมอ	4	4	5	4.33
โดยรวม	4.40	4.80	5.00	4.73
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร				
5.1 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็งเสมอ	4	5	5	4.66
5.2 นักเรียนในความดูแลของท่าน มุ่งมั่นปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปโดยเร็วเสมอ	5	5	5	5.00
5.3 นักเรียนในความดูแลของท่าน มีความอดทนในการปฏิบัติงานจนสำเร็จเสมอ	4	5	5	4.66
5.4 นักเรียนในความดูแลของท่าน เห็นคุณค่าของการเรียนให้ประสบผลสำเร็จเสมอ	4	5	5	4.66
5.5 นักเรียนในความดูแลของท่าน มองเห็นประโยชน์ของการเรียนเสมอ	4	5	5	4.66
โดยรวม	4.20	5.00	5.00	4.72

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อคุณภาพเครื่องมือแบบประเมิน
แบบสัมภาษณ์ ครูประจำชั้นหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง
โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าความสอดคล้อง (IOC)
	1	2	3	
1.	1	1	1	1.00
2.	1	1	1	1.00
3.	1	1	1	1.00
4.	1	1	1	1.00
5.	1	1	1	1.00
6.	1	1	1	1.00
7.	1	1	1	1.00
8.	1	1	1	1.00
9.	1	1	1	1.00
10.	1	1	1	1.00
11.	1	1	1	1.00
12.	1	1	1	1.00
13.	1	1	1	1.00
14.	1	1	1	1.00
15.	1	1	1	1.00
16.	1	1	1	1.00
17.	1	1	1	1.00
18.	1	1	1	1.00
19.	1	1	1	1.00
20.	1	1	1	1.00
21.	1	1	1	1.00
22.	1	1	1	1.00

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ	1	2	3	ค่าความสอดคล้อง (IOC)
23.		1	1	1	1.00
24.		1	1	0	0.66
25.		1	1	1	1.00
26.		1	1	1	1.00
27.		1	1	1	1.00
28.		1	1	1	1.00

ภาคผนวก ข

หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
กรณีศึกษา โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

**หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง**

นายสุชุม คำแหง

สารบัญ

	หน้า
แผนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม	
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย	
จังหวัดระยอง.....	1
หลักการและเหตุผล.....	1
แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม.....	3
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม.....	5
โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม.....	6
กระบวนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม.....	7
กิจกรรมการฝึกอบรม.....	9
สื่อกิจกรรมการฝึกอบรม.....	10
การประเมินผลกิจกรรมการฝึกอบรม.....	10
บทบาทวิทยากรการฝึกอบรม.....	10
บทบาทนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรม.....	11
คู่มือวิทยากรการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียน	
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง.....	12
คำแนะนำสำหรับวิทยากร.....	13
การแนะนำหลักสูตรฝึกอบรม.....	14
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม.....	14
หลักสูตรฝึกอบรม.....	15
กระบวนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม.....	16
เทคนิคการฝึกอบรม.....	17
แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมหน่วยที่ 1 เรื่องแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความมีวินัย..	22
กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง วินัยคืออะไร.....	23
กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมที่ 2 เรื่อง เหตุใดคนจึงขาดวินัย.....	32
กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมที่ 3 เรื่อง อริยสัจสี่ทางออก.....	45
แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมหน่วยที่ 2 เรื่องความรับผิดชอบ.....	58
กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง ความรับผิดชอบสำคัญอย่างไร.....	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมที่ 2 เรื่อง ความรับผิดชอบต่อตนเอง.....	68
กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมที่ 3 เรื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคม.....	75
แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมหน่วยที่ 3 เรื่องความซื่อสัตย์.....	94
กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง ความซื่อสัตย์เป็นคุณสมบัติของคนดี.....	95
กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมที่ 2 เรื่อง ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง.....	112
กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมที่ 3 เรื่อง ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น.....	122
แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมหน่วยที่ 4 เรื่องความประหยัด.....	136
กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง สวัสดิคุณประหยัด.....	137
กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมที่ 2 เรื่อง การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง.....	153
แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมหน่วยที่ 5 เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร.....	163
กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร.....	164
กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมที่ 2 เรื่อง ขยันเรียนทำอย่างไร.....	171
กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมที่ 3 เรื่อง ความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน.....	179

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

หลักการเหตุและผล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานข้อคิดที่สำคัญไว้ว่า การให้การศึกษาและคุณธรรมนั้นต้องควบคู่ไปด้วยกัน ผู้สำเร็จการศึกษาจำเป็นต้องมีคุณธรรมประจำตนเพื่อให้เป็นเสมือนหางเสือที่คอยกำกับการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ดังนั้นภายในสภาพสังคมวัตถุนิยมที่เห็นตัวเองเป็นใหญ่ ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาไม่เพียงความเป็นเลิศในความรู้ทางวิชาการเท่านั้นแต่ยังต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ถูกต้อง โดยการจัดให้มีหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมเชิงปฏิบัติแก่ผู้เรียน ซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมที่ควรสร้างให้เกิดขึ้นในผู้เรียน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความสุจริต ความสำนึกถึงส่วนรวม ความอดทนการชื่นชมยกย่องคนดี เป็นต้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543, หน้า 61-63)

สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ปรากฏหลักฐานเป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกันแล้วว่า การที่ประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างมาก แม้จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และความเจริญทางด้านวัตถุอย่างเห็นได้ชัด แต่ความเจริญ และการพัฒนานั้นก็ได้เป็นไปอย่างยั่งยืน นอกจากนั้น การพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม และค่านิยม ยังได้ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในประเทศจำนวนมาก ผลของความเจริญทางด้านวัตถุที่ขาดการพัฒนาทางจิตใจ เป็นที่มาของปัญหาสังคมที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เช่น ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาแหล่งอบายมุข แหล่งเร่รุ่ม โสเภณีเด็ก การใช้แรงงานเด็ก และการละเมิดสิทธิเด็ก ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม มลภาวะ ปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาสุขภาพ ทั้งทางกาย และทางจิต เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เป็นผลพวงของการพัฒนาทางวัตถุอย่างขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจทั้งสิ้นปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของสังคม (ทิสนา แคมมณี, 2545, หน้า 1-2)

ขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่กำหนดให้ ไว้ว่า “รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้โรงเรียนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม (คุณธรรมนำความรู้) จัดให้

มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะ วิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติจากสภาพสังคม และการดำรงชีวิตของ คนเราในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ในขณะที่มนุษย์มีความต้องการขั้นพื้นฐานไม่สุดสิ้น คือความสุข ความสมบูรณ์ ทั้งวัตถุ และจิตใจ ความต้องการดังกล่าวของมนุษย์ในขณะนี้ไม่เรียบ ง่ายเหมือนอดีต แต่กลับมีความยุ่งยาก และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทั้งสังคมและตัวมนุษย์เองมีการ แข่งขัน แข่งชิง เปรียบเทียบในทุก ๆ วิถีทาง ทำเพื่อตนเองมากขึ้น ละเลยสังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นบ่อเกิดแห่งความเห็นแก่ตัวนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ของสังคม และผลกระทบจากการพัฒนา ที่โลกก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์ (พิมพ์พันธ์ เฉลิมคุปต์ และคณะ, 2544, หน้า 60)

ส่วนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 4 มาตรา 6 มาตรา 7 ว่าด้วย การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการ ถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสัจธรรมใจของความจริงทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัย เกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขภายใต้การเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ข, หน้า 5) และในมาตรา 49 บัญญัติว่า ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ ภายนอก และทำการประเมินผล การจัดการศึกษาให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดย คำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ สาธารณชน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนด มาตรฐานด้านผู้เรียน ในมาตรฐานที่ 1 คือ มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยมี ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญู และปฏิบัติตน เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ข, หน้า 28-29)

การพัฒนาชาติบ้านเมือง การพัฒนาคนถือเป็นการกิจสำคัญยิ่งจะต้องพัฒนาคนให้ดี และมีคุณธรรมเสียก่อน จึงค่อยหันไปพัฒนาคนให้ดีและมีคุณภาพ คุณธรรมจริยธรรมจะต้องปลูกฝังหล่อหลอมตั้งแต่เบื้องต้น โดยมุ่งไปที่เด็กที่กำลังเติบโตเป็นกำลังในอนาคตของชาติบ้านเมือง ทำอย่างไรจึงจะทำให้เด็กดีและมีคุณธรรม ตามมาด้วยเก่งและมีคุณภาพ นักเรียนคือผู้ที่มิมีบทบาทสำคัญต่อชุมชน นักเรียนจะต้องมีความงดงามทางด้านคุณธรรม เป็นแบบอย่างให้แก่สังคมได้ พร้อมทั้งทำหน้าที่นักเรียนตัวอย่างที่ดีแห่งความสำเร็จ ซึ่งสำเร็จทั้งทางด้านศีลคุณธรรมจริยธรรม และมีคุณภาพเป็นประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติพัฒนาบ้านเมืองต่อไป (พระมหาอุเทน ปัญญาปริทัศน์, 2546, หน้า 1)

การขาดความมั่นคงในการประกอบอาชีพครูมัธยมส่งผลให้ครูในโรงเรียนมัธยมมักจะลาออกไปเพื่อสอบบรรจุเข้ารับราชการหรือเปลี่ยนงานใหม่ที่มีค่าตอบแทนสูงกว่า ทำให้ครูส่วนใหญ่เป็นครูใหม่ขาดประสบการณ์ การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนจึงขาดความต่อเนื่อง จึงควรมีแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือจากการพัฒนาด้วยการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่เพียงอย่างเดียว การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการเสริมสร้างความเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่นักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมฉบับนี้เป็นหลักสูตรที่พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมไปในทางที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน โดยอาศัยหลักการ ดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคล์เบอร์ก (Kohlberg, 1969, p. 405) โคล์เบอร์กได้พัฒนาทฤษฎีเหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning) ต่อจากเพียเจต์โดยมุ่งเน้นทางด้านจริยธรรม ได้เสนอทฤษฎีระดับขั้นความคิดทางจริยธรรม โดยยึดหลักว่า จริยธรรมไม่ถือการกระทำตามสิ่งที่สังคมเห็นว่าถูกต้องเหมาะสมแต่บุคคลสามารถเลือกปฏิบัติหรือกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งแล้วใช้หลักการตัดสินใจโดยใช้เหตุผลแห่งความยุติธรรมจากแนวคิดทฤษฎีจึงได้กำหนดเลือกกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการใช้หลักสูตรฝึกอบรม คือ ช่วงอายุ 13-16 ปี ซึ่งเป็นนักเรียนที่อยู่ในขั้นระดับตามเกณฑ์ (Conventional Morality) ซึ่งเป็นขั้นการกระทำ ตามความคาดหวัง และมีส่วนร่วมกับผู้อื่น (Mutual Interpersonal Expectation

Relationships, and Interpersonal Conformity) และเป็นขั้นการกระทำ ตามระบบสังคม และความรู้สึกรับผิดชอบ (Social System and Conscience) โดยใช้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในการหาความต้องการจำเป็น (Need Assessment) เพื่อระบุลักษณะคุณธรรมและจริยธรรมที่มีพฤติกรรมพึงประสงค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

2. เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นลีลาการเรียนรู้ที่ตรงตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของผู้เรียนเอง โดยจะเน้นเพื่อให้ทราบว่า กระบวนการเรียนรู้แต่ละครั้งเกิดขึ้นได้อย่างไร เรียนรู้ด้วยวิธีใด มีขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบอย่างไร โดยเปิดโอกาส และจัดสถานการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ ประเมินจุดดี จุดด้อย และปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมพร้อมที่จะไปใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไป ได้แก่ 1. การใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process) 2. การระดมสมอง (Brainstorming Method) 3. การอภิปราย (Small Group Discussion) 4. กรณีศึกษา (Case Study Method) 5. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) 6. การโต้เถียง (Debate) 7. การสร้างความตระหนัก (Awareness Conformation) 8. การจัดกรอบมโนทัศน์ (Concept Mapping Technique) 9. การทำโครงการ (Project Method) 10. การเรียนรู้ขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ (The Fourth Noble Truths)

3. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม มุ่งเน้นให้เกิดความมีวินัยในตนเอง หรือ Self-discipline และสามารถควบคุมตนเอง Self-control เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2545, หน้า 102) ได้กล่าวถึง สาเหตุของปัญหาทางวินัยว่า สิ่งที่ยังปรารถนาเกี่ยวกับวินัยในโรงเรียน คือ การมีวินัยในตนเอง ตามแนวคิดทางสังคมวิทยา และจิตวิทยา ถือว่า วินัยเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่บุคคลสามารถเรียนได้โดยการพัฒนานิสัยการควบคุมตนเองและระลึกเสมอถึงความรับผิดชอบของตนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม

พฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมจากข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในการหาความต้องการจำเป็น (Need Assessment) เพื่อระบุลักษณะคุณธรรมและจริยธรรมที่มีพฤติกรรมพึงประสงค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง คือ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความขยันหมั่นเพียร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม

เมื่อนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมแล้วจะเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจในปัญหา ความสำคัญ ความจำเป็นของการเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม และแนวคิดพื้นฐานของความเป็นคุณธรรมและจริยธรรม
2. มีพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมในด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความประหยัด และด้านความขยันหมั่นเพียร ให้มีระดับเพิ่มขึ้นตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาต่าง ๆ ส่งเสริมพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ บนพื้นฐานความมีวินัยในตนเอง

โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม

โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 5 แผนการดำเนินกิจกรรม ใช้เวลาในการฝึกอบรมจำนวน 30 ชั่วโมง มีรายละเอียดเนื้อหา ดังนี้

แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมหน่วยที่ 1 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความมีวินัย (6 ชั่วโมง) แบ่งเป็น

- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 1 วินัยคืออะไร เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 2 เหตุใด คนจึงขาดวินัย เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 3 อริยสัจสี่ทางออก เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมหน่วยที่ 2 ความรับผิดชอบ (6 ชั่วโมง) แบ่งเป็น

- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 1 ความรับผิดชอบสำคัญอย่างไร เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 2 ความรับผิดชอบต่อตนเอง เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 3 วินัยคืออะไร เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมหน่วยที่ 3 ความซื่อสัตย์ (6 ชั่วโมง) แบ่งเป็น

- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 1 ความซื่อสัตย์เป็นคุณสมบัติของคนดี เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 2 ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 3 ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมหน่วยที่ 4 ความประหยัด (6 ชั่วโมง) แบ่งเป็น

- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 1 สวัสดิคุณประหยัด เวลา 4 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 2 การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมหน่วยที่ 5 ความขยันหมั่นเพียร (6 ชั่วโมง) แบ่งเป็น

- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 1 ความขยันหมั่นเพียร เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 2 ขยันเรียนอย่างไร เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 3 ความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน เวลา 2 ชั่วโมง

เครือข่ายเนื้อหาหลักสูตร	เทคนิคการฝึกอบรม									
	1. กระบวนการกลุ่ม	2. การระดมสมอง	3. การอภิปรายกลุ่มย่อย	4. กรณีศึกษา	5. การแสดงบทบาทสมมติ	6. การโต้เถียง	7. การสร้างความตระหนัก	8. การจัดการอบรม โน้ตค้น	9. การทำโครงการ	10. การเรียนรู้ทั้งสี่ของอริสโต
4. ความประหยัด										
4.1 สวัสดิ์คุณประหยัด	/						/			
4.2 การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง	/	/	/				/			
5. ความขยันหมั่นเพียร										
5.1 ความขยันหมั่นเพียร	/		/	/			/			
5.2 ขยันเรียนทำอะไร	/	/	/				/			
5.3 ความขยันหมั่นเพียร ในการทำงาน	/		/		/		/			

กิจกรรมการฝึกอบรม

การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเน้นให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรม ลงมือกระทำด้วยตนเอง มีการเรียนรู้ร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่มใหญ่ และกลุ่มย่อย ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดซึ่งกันและกัน เพื่อให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ค้นพบ เรียนรู้ด้วยตนเองจนเกิดการยอมรับและสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น ให้ดำเนินการฝึกอบรมตามรายละเอียดในแต่ละแผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม มีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1. การแบ่งกลุ่มจะมีการแบ่งเป็นกลุ่มย่อยขนาดเล็กจำนวน 6 คนต่อ 1 กลุ่ม เพื่อความทั่วถึงในการแบ่งความรับผิดชอบในการทำกิจกรรมการฝึกอบรม
2. การจัดสถานที่ จัดห้องประชุมให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการฝึกอบรมเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม และสอดคล้องกับกิจกรรมการฝึกอบรมในแต่ละแผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม

3. การดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการฝึกอบรม เป็นขั้นที่นำเข้าสู่กิจกรรมการฝึกอบรมที่ต้องทำร่วมกันของนักเรียนผู้เข้ารับการอบรมแต่ละคนหรือสมาชิกภายในกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน โดยให้วิทยากรชี้แจงเกี่ยวกับจุดประสงค์การฝึกอบรมของแต่ละกิจกรรมการฝึกอบรม

- 3.2 ขั้นกิจกรรมการฝึกอบรม เป็นขั้นที่นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนในกลุ่มลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดให้เพื่อหาคำตอบจากกิจกรรมการฝึกอบรม และนำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในห้องประชุมหรือแต่ละกลุ่ม

- 3.3 ขั้นสรุปกิจกรรมการฝึกอบรม เป็นการสรุปความคิดเห็นต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อให้ได้แนวคิดและวิธีการที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองต่อไป

4. รูปแบบการนำเสนอผลการเรียนรู้ ให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละกลุ่มบันทึกผลการเรียนรู้จากเทคนิคการสอนต่าง ๆ ได้แก่ การใช้กระบวนการกลุ่ม การระดมสมอง การอภิปรายกรณีศึกษา การแสดงบทบาทสมมติ การได้เวที การสร้างความตระหนัก การจัดกรอมมโนทัศน์ การทำโครงงาน การเรียนรู้ขั้นสูงของอริยสัจ ลงในกระดาษพับ ด้วยปากกาเมจิกคลอสี่ไม้น้อยกว่าสามสีสำหรับให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเขียนผลการเรียนรู้ลงในกระดาษพับอย่างสวยงามเพื่อนำเสนอหน้าห้องประชุม หรืออาจให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมบันทึกผลการเรียนรู้ในใบงานที่แจกให้ก่อน แล้วนำมาบันทึกลงแผ่นโปสเตอร์เพื่อนำเสนอหน้าห้องประชุม อีกครั้งหนึ่ง

บทบาทนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง (Active learner) โดยมีลักษณะต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วม (Participation) ในกิจกรรมระดมสมอง (Brainstorming)
2. ทำงานเป็นกลุ่ม (Team work)
3. แสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการอภิปราย (Discussion)
4. การเรียนรู้ด้วยตนเองจากการจัดกิจกรรมฝึกอบรมโดยใช้เทคนิคการฝึกอบรมเป็น

กลยุทธ์ในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม 10 วิธี ดังนี้

1. การใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process)
2. การระดมสมอง (Brainstorming Method)
3. การอภิปราย (Small Group Discussion)
4. กรณีศึกษา (Case Study Method)
5. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)
6. การโต้แย้ง (Debate)
7. การสร้างความตระหนัก (Awareness Conformation)
8. การจัดกรอบมโนทัศน์ (Concept Mapping Technique)
9. การทำโครงการ (Project Method)
10. การเรียนรู้ขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ (The Fourth Noble Truths)

คู่มือวิทยากร

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

คำแนะนำสำหรับวิทยากร

1. ศึกษาเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมทั้งฉบับอย่างลึกซึ้ง
2. ศึกษาคู่มือวิทยากรทั้งฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ที่มุ่งเน้นการพัฒนาพฤติกรรม การมีคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรม และวิธีการจัดการฝึกอบรมที่ยึดหลักการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำ (Active Learning) ซึ่งมีกลยุทธ์วิธีในการสอนที่ใหม่ และหลากหลายโดยให้ดำเนินการฝึกอบรมตามขั้นตอนที่กำหนดให้
3. วางแผนการจัดเตรียมห้องประชุมที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ และเอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละกิจกรรมการฝึกอบรม
4. เตรียมสื่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้ครบ และสอดคล้องกับกิจกรรมการฝึกอบรม เช่น ใบงาน ใบความรู้ แบบสังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรม เป็นต้น
5. ดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมและการประเมินผลตามที่ได้ระบุไว้ในแผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม
6. หลังการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมในแต่ละแผนการดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นควรใช้กิจกรรมนันทนาการ เช่น เพลง และเกมให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ผ่อนคลาย และมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ยิ่งขึ้น

การแนะนำหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่มุ่งพัฒนาพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรม
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม

เมื่อนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านการฝึกอบรมแล้วจะเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจในปัญหา ความสำคัญ ความจำเป็นของการเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมและแนวคิดพื้นฐานของความเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม
2. มีพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมในด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความประหยัด ด้านความขยันหมั่นเพียร ให้มีระดับเพิ่มขึ้นตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาต่าง ๆ ส่งเสริมพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ บนพื้นฐานความมีวินัยในตนเอง

หลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 5 แผน การดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมใช้เวลาในการฝึกอบรม จำนวน 30 ชั่วโมง มีรายละเอียดเนื้อหา ดังนี้

แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม หน่วยที่ 1 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความมีวินัย (6 ชั่วโมง) แบ่งเป็น

- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 1 วินัยคืออะไร เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 2 เหตุใด คนจึงขาดวินัย เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 3 อริยสัจสี่ทางออก เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม หน่วยที่ 2 ความรับผิดชอบ (6 ชั่วโมง) แบ่งเป็น

- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 1 ความรับผิดชอบสำคัญอย่างไร เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 2 ความรับผิดชอบต่อตนเอง เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 3 วินัยคืออะไร เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม หน่วยที่ 3 ความซื่อสัตย์ (6 ชั่วโมง) แบ่งเป็น

- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 1 ความซื่อสัตย์เป็นคุณสมบัติของคนดี เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 2 ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 3 ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม หน่วยที่ 4 ความประหยัด (6 ชั่วโมง) แบ่งเป็น

- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 1 สวัสดิ์คุณประหยัด เวลา 4 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 2 การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม หน่วยที่ 5 ความขยันหมั่นเพียร (6 ชั่วโมง) แบ่งเป็น

- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 1 ความขยันหมั่นเพียร เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 2 ขยันเรียนอย่างไร เวลา 2 ชั่วโมง
- กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 3 ความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน เวลา 2 ชั่วโมง

กระบวนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

เพื่อให้ผู้เรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมลงมือกระทำด้วยตนเอง มีการร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่ม ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดริเริ่มซึ่งกันและกัน เพื่อให้ผู้เรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ค้นพบ เรียนรู้ด้วยตนเอง จนเกิดการยอมรับ สามารถนำไปและประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น จึงใช้เทคนิคการฝึกอบรมเป็นกลยุทธ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการฝึกอบรม มีดังนี้

1. การใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process)
2. การระดมสมอง (Brainstorming Method)
3. การอภิปราย (Small Group Discussion)
4. กรณีศึกษา (Case Study Method)
5. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)
6. การโต้เถียง (Debate)
7. การสร้างความตระหนัก (Awareness Conformation)
8. การจัดกรอบมโนทัศน์ (Concept Mapping Technique)
9. การทำโครงการ (Project Method)
10. การเรียนรู้ขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ (The Fourth Noble Truths)

เทคนิคการฝึกอบรม

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้จากการลงมือร่วมกันปฏิบัติเป็นกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน และสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มก็มีอิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน มีวัตถุประสงค์ คือ

1) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพร้อม มีความกระตือรือร้น และมีความสุขในการเข้ารับการฝึกอบรม 2) เพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมทางวิชาการและทักษะทางสังคม เช่น ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น 3) เพื่อเตรียมผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วย 1) เนื้อหาหรือประสบการณ์ 2) กิจกรรมที่ใช้ในกระบวนการกลุ่ม 3) ผลการเรียนรู้จากกลุ่ม (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547 ก, หน้า 124-125)

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการระดมสมอง (Brainstorming Method)

กระบวนการระดมสมอง เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาให้มากที่สุด โดยเสนอได้อย่างเสรี ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เสนอมามีการบันทึกความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะทั้งหมดไว้ หลังจากนั้นอาจจะจัดให้มีการอภิปราย ทบทวนความคิดทั้งหมดจัดเป็นหมวดหมู่หรือประเภท นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะมีแนวความคิดใหม่ที่กว้างขวาง และสามารถนำแนวคิดเหล่านั้นไปสู่การตัดสินใจหรือการแก้ปัญหาได้ดี (ปริญญ์ สดววรรณ, 2548, หน้า 33-34)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้การระดมสมอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคน ได้แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุด โดยเสนอได้อย่างเสรี ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เสนอมามีการบันทึกความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะทั้งหมดไว้ หลังจากนั้นอาจจะจัดให้มีการอภิปราย ทบทวนความคิดทั้งหมด จัดเป็นหมวดหมู่หรือประเภท และตัดสินใจเลือกวิธีการที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547 ค, หน้า 108)

3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย คือ กระบวนการเรียนรู้ที่มีผู้สอนจัดกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยประมาณ 4 - 8 คน ให้ผู้เรียนในกลุ่มมีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น ประสพการณ์ในประเด็นหรือปัญหาที่กำหนด และสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม การจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือระดมความคิดเห็นร่วมกันและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง 2) เพื่อฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การเป็นผู้นำผู้ตาม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม 3) เพื่อฝึกการค้นคว้าหาความรู้ ข้อมูล ข้อเท็จจริงมา เพื่อให้ผู้อื่นรับทราบ การจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย มีองค์ประกอบสำคัญ คือ 1) ประเด็นที่จะอภิปราย 2) มีการอภิปราย พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ระหว่างผู้เรียน 3) มีการนำข้อสรุปของกลุ่มมาใช้ในการสรุปบทเรียน (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547 ก, หน้า 33-34)

4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case Study Method)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องจริงหรือสมมติขึ้นจากความเป็นจริง โดยมีการเก็บรวบรวมเรื่องราวข้อมูล นำมาวิเคราะห์ อภิปราย และเปลี่ยนข้อมูล การจัดการเรียนรู้แบบนี้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการหลากหลาย สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่หรือเสริมสร้างความรู้ให้กว้างขวาง และนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ คือ 1) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเผชิญหรือแก้ปัญหาโดยไม่ต้องการให้เกิดปัญหาจริง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ 2) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ อย่างหลากหลายแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีมุมมองกว้างขึ้น องค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา คือ 1) เรื่องหรือกรณีที่จะศึกษา 2) ประเด็นคำถาม 3) คำตอบที่หลากหลาย 4) การอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหามุมมองและวิธีแก้ปัญหา (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547 ก, หน้า 93-94)

5. การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)

การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ คือ กระบวนการที่ผู้สอนกำหนดหัวข้อเรื่องปัญหาหรือสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้คล้ายกับสภาพความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาท หรือแสดงบทบาทนั้นตามความรู้สึกนึกคิด และประสพการณ์ของผู้เรียนที่คิดว่าควรจะเป็นภายหลังของการแสดงบทบาทสมมติจะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงออกทั้งด้านความรู้และพฤติกรรม

ของผู้แสดงเพื่อการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนรับรู้และเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนเอง และผู้อื่น 2) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนใช้ความรู้และทักษะในการแก้ปัญหา และตัดสินใจในการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ 3) เพื่อให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนเจตคติ พฤติกรรมและการปฏิบัติตนในสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม 4) เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มีโอกาสแสดงออก และได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน องค์ประกอบสำคัญของการแสดงบทบาทสมมติ คือ 1) การกำหนดสถานการณ์สมมติ หัวข้อเรื่องหรือปัญหา 2) การกำหนดบทบาทสมมติที่ต้องการพร้อมรายละเอียด 3) การแสดงบทบาทสมมติ 4) กติกาควบคุมการแสดงบทบาทสมมติ 5) การอภิปรายที่เกี่ยวกับความรู้ ความรู้สึกและพฤติกรรมการแสดงบทบาทสมมติ 6) การสรุปผลการเรียนรู้ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547 ก, หน้า 53-54)

6. การโต้แย้ง (Debate)

การโต้แย้ง เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของนักเรียน นักเรียนสามารถหยิบยกตัวอย่าง ข้อเท็จจริง และสถิติเพื่อสนับสนุนความคิดของตนและหักล้างความคิดของฝ่ายตรงข้าม โดยไม่ใช้อารมณ์ แต่ใช้เหตุผล ในการชี้สรุปประเด็นสำคัญหรือการคาดการณ์ ดังนั้น ครูที่ปรึกษาจะเป็นที่ปรึกษาที่นักเรียนไว้วางใจ ไม่ว่าจะเป็นในด้านวิชาการ อาชีพ และการอ้างอิง ครูที่ปรึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ อาชีพ การที่ครูที่ปรึกษาเข้ามาเกี่ยวข้องในกิจกรรมนักเรียนจะพัฒนาสายสัมพันธ์อันดีระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียน โดยนักเรียนจะรู้สึกสบายใจในการขอแนะนำในเรื่องวิชาการ และวิชาชีพ (ปริยานุช สดาวรรณ, 2548, หน้า 34)

7. การสร้างความตระหนัก (Awareness Conformation)

กระบวนการสร้างความตระหนัก เป็นกระบวนการที่มุ่งฝึกให้นักเรียนเกิดความเอาใจใส่รับรู้เห็นคุณค่าในปรากฏการณ์ และพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยมีกระบวนการดังนี้

1.1 ให้นักเรียนสังเกต ให้นักเรียนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ครูต้องการให้เกิดความตระหนักเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจ เอาใจใส่ และเห็นคุณค่า โดยใช้กรณีตัวอย่าง

1.2 ให้นักเรียนวิจารณ์ ให้นักเรียนวิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ ผลดี ผลเสีย ที่จะเกิดขึ้นทั้งในระยะสั้น ระยะยาว

1.3 ให้นักเรียนสรุป ให้นักเรียนอภิปรายหาข้อมูลหรือหลักฐานสนับสนุนคุณค่าของสิ่งที่ต้องตระหนักและวางแผนเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องนั้น ๆ (กรมวิชาการ, 2543, หน้า 34)

8. การจัดการเรียนรู้แบบจัดกรอบมโนทัศน์ (Concept Mapping Technique)

เป็นกิจกรรมหนึ่งที่นักเรียนสามารถแสดงความสัมพันธ์ของมโนทัศน์เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีระบบ และเป็นลำดับขั้น โดยอาศัยคำหรือทิศทางเดียว สองทิศทาง หรือมากกว่า นักเรียนสามารถนำมโนทัศน์ที่ได้เรียนรู้มาจัดระบบ จัดลำดับ และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์แต่ละมโนทัศน์ที่มีความเกี่ยวข้องกันเข้าด้วยกัน นักเรียนรู้จักสังเกต เปรียบเทียบสรุป และจำแนกแยกแยะสิ่งต่าง ๆ จัดเป็นระบบ หรือหมวดหมู่ได้อย่างถูกต้อง นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูล และเข้าใจข้อมูลที่ได้รับ ผังมโนทัศน์หรือแผนภาพลำดับการคิดจึงเป็นเครื่องมือสำคัญหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการคิดของนักเรียนที่มีโอกาสสร้างแผนภาพลำดับการคิด และอ่านแผนภาพแสดงให้เห็นว่านักเรียนเข้าใจกระบวนการคิดของตนเองได้ดีขึ้น จนสามารถอธิบายออกมาเป็นภาพให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ซึ่งแผนภาพลำดับการคิดนี้ช่วยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ และเกิดความคิดรวบยอด (ปริยานุช สถาวรมณี, 2548, หน้า 32)

9. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Method)

เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้า และลงมือปฏิบัติ กิจกรรมสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน ตามความสนใจ หรือกระบวนการงานอื่น ๆ ที่เป็นระบบ ไปใช้ในการศึกษาหาคำตอบเรื่องนั้น ๆ นักเรียนได้ใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของตนเองในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้เกิดพลังใฝ่เรียนและทักษะการคิดระดับสูง (ปริยานุช สถาวรมณี, 2548, หน้า 33) การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถของตนเอง ซึ่งอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือกระบวนการอื่น ๆ ที่เป็นระบบ ไปใช้ในการศึกษาหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ ภายใต้คำแนะนำ ปรึกษาและความช่วยเหลือจากผู้สอนหรือผู้ที่เชี่ยวชาญเริ่มตั้งแต่การเลือกเรื่องหรือหัวข้อที่จะศึกษา การวางแผน การดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนด ตลอดจนการนำเสนอผลงาน ซึ่งในการจัดทำโครงงานนั้นสามารถทำได้ทุกระดับชั้น อาจเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม จะกระทำในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547 ข, หน้า 84)

10. การจัดการเรียนรู้ตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ (The Fourth Noble Truths)

การจัดการเรียนรู้ตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ โดยผู้เรียนพยายามค้นคิดวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้ลำดับขั้นตอนทั้งสี่ข้อของอริยสัจเป็นแนวทางการแก้ปัญหาด้วยตนเองขั้นต่าง ๆ ของอริยสัจสี่ที่ใช้วิธีการแก้ปัญหา หรือ วิธีการวิทยาศาสตร์

1. การกำหนดปัญหา ได้แก่ การพิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อกำหนดปัญหาให้ถูกต้องเหมาะสม (ในกรณีนี้เมื่อพิจารณาเห็นว่าชีวิตเป็นความทุกข์อย่างยิ่งแล้ว ก็กำหนดปัญหาได้ว่าทำอย่างไรจึงจะได้พ้นทุกข์นั่นเอง)

2. การตั้งสมมติฐาน เมื่อเข้าใจปัญหาโดยรอบคอบแล้ว เช่น รู้ถึงสาเหตุของปัญหาแล้ว อาจตั้งสมมติฐานหรือทดลองกำหนดหลักการในการแก้ไขได้ เช่น กำหนดว่า จะต้องกำจัดต้นเหตุเสียให้สิ้นเชิง และกำหนดวิธีการย่อยลงไปอีกว่า อาจจะอดอาหาร อาจทำสมาธิ เป็นต้น

3. การทดลอง และเก็บข้อมูล ลองทำตามที่ตั้งสมมติฐานไว้แล้ว เช่น ลองอดอาหาร ลองทำสมาธิ ฯลฯ และจดผลของการปฏิบัติแต่ละอย่างไว้เพื่อจะได้พิจารณาต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลหรือผลต่าง ๆ ที่จดไว้ในขั้นทดลองนั้น เพื่อจะได้รู้ว่าสิ่งใดแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ตั้งเดิมนั้น ได้หรือไม่ประการใด

5. การสรุปผล นำมาสรุปให้เป็นหลักเกณฑ์ หรือ ข้อความที่แน่ชัดว่าได้แก้ปัญหาได้ด้วยวิธีใด และได้ผลประการใด เช่น สรุปว่า วิถีทฤกกริยานั้นไม่ได้ผลในการดับทุกข์ แต่การปฏิบัติตามแนวทางของ “มรรคมืองค์แปด” นั้นเป็นทางเดียวที่อาจหลุดพ้นทุกข์ได้ และพ้นได้ในระดับโลกียะ หรือระดับโลกุตระก็ต้องแล้วแต่เหตุการณ์และบุคคล (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547 ข, หน้า 165-166)

แผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม หน่วยที่ 1

เรื่อง แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความมีวินัย

วัตถุประสงค์กิจกรรมการฝึกอบรม

เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมแผนการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมหน่วยที่ 1 นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถ ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจในปัญหา ความสำคัญ และความจำเป็นของความมีวินัยได้
2. มีพฤติกรรมที่ดีต่อความมีวินัย
3. สามารถวิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดจากการขาดวินัยได้

เนื้อหากิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม ที่ 1 วินัยนี้คืออะไร เวลา 2 ชั่วโมง

กิจกรรมการฝึกอบรม ที่ 2 เหตุใดคนจึงขาดวินัย เวลา 2 ชั่วโมง

กิจกรรมการฝึกอบรม ที่ 3 อริยสัจสี่ทางออก เวลา 2 ชั่วโมง

กิจกรรมการฝึกอบรมที่ 1

เรื่อง วินัยคืออะไร

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรม

1.1 เพื่อให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมบอกความหมาย ความสำคัญ และความจำเป็นของการมีวินัยได้

1.2 เพื่อให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้สาเหตุของปัญหาการขาดวินัย และเสนอแนวทางการแก้ไขได้

1.3 เพื่อให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรมที่ดีต่อความมีวินัย

2. แนวคิดกิจกรรมการฝึกอบรม

“วินัย” เป็นคำที่มีความหมายได้หลายอย่าง ครูและผู้บริหารแต่ละคนก็อาจมีความคิดเห็นในเรื่องของวินัยไม่ตรงกัน บางคนอาจเข้าใจว่า วินัยหมายถึง ความสามารถที่จะควบคุมความประพฤติของนักเรียน บางคนอาจเข้าใจว่าวินัยหมายถึงการทำโทษนักเรียน ในอดีตวินัยมักจะหมายถึงการทำโทษนักเรียนที่ประพฤติผิดไปจากแบบแผนของโรงเรียน วินัยกลายเป็นการบังคับให้นักเรียนปฏิบัติในสิ่งที่ครูเห็นว่าเป็นของดีงาม ในปัจจุบันวินัยถือว่าเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งของการศึกษา ในการที่จะปรับปรุงและส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน แม้ว่าวินัยอาจเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามกฎหมายหรือข้อบังคับของโรงเรียน แต่ไม่ใช่เป็นการขู่เข็ญบังคับ แต่วินัยมุ่งที่จะให้นักเรียนควบคุมตนเอง (self-control) มีวินัยในตนเอง (self-discipline) และรู้จักปกครองตนเอง นักการศึกษาในปัจจุบันอาจยอมรับว่าวินัยยังคงเกี่ยวข้องกับการสร้างกฎข้อบังคับ แต่นักการศึกษาส่วนใหญ่ก็เน้นในการศึกษาเพื่อให้เกิดวินัยในตนเองสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่ซับซ้อน จึงเห็นเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะพัฒนาความประพฤติ ให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง ควบคุมตนเองจากภายใน (within) มากกว่าที่จะให้กฎเกณฑ์หรือสิ่งแวดล้อมเป็นตัวบังคับของความประพฤติ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2545, หน้า 101)

3. เทคนิคกิจกรรมการฝึกอบรม

กระบวนการกลุ่ม (Group Process) การระดมสมอง

(Brainstorming Method) การโต้เถียง (Debate)

การสร้างภาพตระหนัก (Awareness Conformation)

การเรียนรู้ขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ (The Fourth Noble Truths)

4. เนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรม

การเรียนรู้เรื่อง วินัยคืออย่างไรด้วยกระบวนการระดมสมอง เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาให้มากที่สุด โดยเสนอได้อย่างเสรี ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เสนอมามีการบันทึกความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะทั้งหมดไว้ หลังจากนั้นอาจจะจัดให้มีการอภิปราย ทบทวนความคิดทั้งหมดจัดเป็นหมวดหมู่หรือประเภท นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะมีแนวความคิดใหม่ที่กว้างขวาง และสามารถนำแนวคิดเหล่านั้นไปสู่การตัดสินใจหรือการแก้ปัญหาได้ดี (ปริญญ์ สดาวรรณ, 2548, หน้า 33-34) และขยายความรู้ด้วยการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ ตามหลักการการเรียนรู้ขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ และนำเสนอความคิดเห็นในรูปแบบการได้วาทีเพื่อให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง

5. กระบวนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

5.1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการฝึกอบรม

5.1.1 วิทยากรแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้ทราบ แล้วยกตัวอย่างเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากการขาดวินัยของคนในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การขับรถฝ่าไฟแดง การทิ้งขยะในที่สาธารณะ การไม่เข้าคิวในการรับบริการต่าง ๆ เป็นต้น แล้วให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมลองยกตัวอย่างเหตุการณ์ลักษณะเดียวกันนี้ที่นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเคยพบเห็นว่ามีอะไรอีกบ้าง

5.2 ขั้นกิจกรรมการฝึกอบรม

5.2.1 วิทยากรนำเสนอข่าวหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการเมาแล้วขับตามใบความรู้ที่ 1.1 ให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบ แล้วตั้งประเด็น “เมาไม่ขับดีกว่าขับตอนเมา” (ประเด็นการได้วาทีอาจให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำเสนอยุติการได้วาทีในประเด็นความมีวินัยตามความสนใจของนักเรียนเองได้) เพื่อตั้งเป็นยุติให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าสู่กิจกรรมการได้วาที และแจกใบความรู้ที่ 1.2 เรื่อง การได้วาที ให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษา

5.2.2 วิทยากรให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเสนอชื่อเพื่อนจำนวน 8 คน เพื่อเป็นตัวแทนในการได้วาที ให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมจับฉลากเพื่อแบ่งกลุ่มเป็นฝ่ายเสนอและฝ่ายค้าน จากนั้นให้เวลาแต่ละฝ่ายในการเลือกหัวหน้าฝ่ายเสนอกับฝ่ายค้าน และเตรียมเนื้อหาสำหรับได้วาทีประมาณ 10 นาที ขณะที่รอให้เพื่อนนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่วยจัดโต๊ะสำหรับได้วาทีหน้าห้องประชุมโดยจัดโต๊ะให้ฝ่ายเสนอ และฝ่ายค้านข้างละ 4 ชุด หันหน้าเข้าหากัน มีโต๊ะประธานอยู่ตรงกลาง

5.2.3 วิทยากรดำเนินการเป็นประธานในการ ได้ว่าที่ และมอบหมายให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรม 1 คน เป็นผู้รักษาเวลาโดยให้เวลาหัวหน้าฝ่ายเสนอ และหัวหน้าฝ่ายค้านคนละ 5 นาที สำหรับผู้ได้ว่าที่ ฝ่ายเสนอ และฝ่ายค้านคนที่ 1,2 และ 3 ให้เวลาคนละ 3 นาที ผู้รักษาเวลาจะให้สัญญาณ “สั้นกระดิ่ง 2 ครั้ง” เมื่อเหลือเวลาอีก 1 นาที และสั้นกระดิ่งรัวเมื่อหมดเวลา

5.2.4 วิทยากรให้เวลาหัวหน้าทีมแต่ละฝ่ายสรุปประเด็นการ ได้ว่าที่อีกคนละ 3 นาที แล้ววิทยากรสรุป จากนั้นให้เพื่อนนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมยกมือเพื่อให้คะแนนแต่ละฝ่าย

5.2.5 วิทยากรตั้งคำถาม ถามนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่า กลุ่มชนะมีเหตุผลอย่างไรจึงชนะใจเพื่อนนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนกลุ่มแพ้ แพ้เพราะเหตุใดให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันแสดงความคิดเห็น จากนั้นวิทยากรสรุปผลการตัดสิน ได้ว่าที่ และกล่าวปิดการ ได้ว่าที่

5.3 ขั้นตอนกิจกรรมการฝึกอบรม

5.3.1 วิทยากร และนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันอภิปรายสรุปให้เห็นถึงความสำคัญ ความจำเป็นของคามมีวินัย และสาเหตุของการขาดวินัย รวมถึงแนวทางแก้ไขการขาดวินัย

5.3.2 วิทยากรสรุปแนวคิดตามจุดประสงค์การเรียนรู้การฝึกอบรม ดังนี้ “การมีวินัย การเคารพกฎระเบียบ และกติกาในการอยู่ร่วมกัน ช่วยให้บุคคลในสังคมอยู่เป็นปกติสุข การละเลย ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ตั้งไว้ของแต่ละคน ทำให้เกิดความเดือดร้อนและความเสียหายแก่บุคคลและส่วนรวมได้”

6. สื่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

6.1 ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง เมาแล้วขับ 30 ชุด

6.2 ใบความรู้ที่ 1.2 เรื่อง การ ได้ว่าที่ 30 ชุด

6.3 ฉลาก 8 ใบ แบ่งเป็นฝ่ายเสนอ 4 ใบ และฝ่ายค้าน 4 ใบ

6.4 นาฬิกาจับเวลา และกระดิ่งสัญญาณ

7. การประเมินผลกิจกรรมการฝึกอบรม

การประเมินผล ให้แบ่งนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็น 5 กลุ่ม แล้วให้ทีมวิทยากรแบ่งกันประเมินนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละกลุ่ม โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้พิจารณาจากประเด็น ดังต่อไปนี้

7.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ ได้ว่าที่

7.2 การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นความสำคัญ ความจำเป็นของคามมีวินัย สาเหตุของการขาดวินัย และแนวทางแก้ไขการขาดวินัย

7.3 หากประเมินแล้วนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ผลการประเมินต่ำกว่า 80 %
ให้บันทึกแล้วส่งภษณันักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมถึงสาเหตุที่ไม่ผ่านเกณฑ์ในประเด็นต่างๆ
แล้วพูดคุยทำความเข้าใจให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญต่อ
การพัฒนาตนเองด้านความมีวินัย เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ใบความรู้เรื่องที่ 1.1

เรื่อง เมาแล้วขับ

ศาลแขวงพระนครเหนือ สั่งจำคุกชูโม-duty-อรุณ ภาวิไล นักแสดง-ผู้กำกับชื่อดัง 3 เดือน ปรับ 7,250 บาท โทษจำคุกให้รอลงอาญาไว้ก่อน คดี อาละวาด - หลบเลี่ยงด่านตรวจแอลกอฮอล์ บนถนนพระราม 9

ที่ศาลแขวงพระนครเหนือ ถนนรัชดาภิเษก วันที่ 25 ส.ค.52 พนักงานอัยการฝ่ายคดี ศาลแขวง เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นายอรุณ ภาวิไล อายุ 46 ปี หรือ ชูโม-duty ผู้ผลิตรายการรัฐบาลหุ่น ทางสถานีโทรทัศน์ เอ็นบีที เป็นจำเลย ในความผิดฐานฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานจราจรที่ทดสอบ ปริมาณแอลกอฮอล์โดยลมหายใจ ต่อผู้ขับขี่วางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ และขับรถ ในขณะมีเมาสุรา โดยระบุฟ้องความผิดสรุปว่า เมื่อเวลา 03.00 น.วันที่ 25 ส.ค. 2552 จำเลยได้ กระทำผิดกฎหมายหลายกรรมโดยขับรถชนท้ายหื้อโตโยต้า รุ่นอัลติส สีดำ หมายเลขทะเบียน มข-9146 กรุงเทพมหานคร ไปตามถนนพระราม 9 เมื่อมาถึงด่านตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ ของ สน.มกกะสัน ที่มี ด.ต.ดำรงค์ อยู่หนูช ผู้เสียหายกับพวกตั้งด่านตรวจอยู่ พบจำเลยมีอาการคล้าย คนเมาสุรา จึงขอตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ แต่จำเลยกับฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง และพูดจา โวยวายเสียงดัง อันเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงาน ใช้อำนาจบังคับข้อมือผู้เสียหาย อันเป็นการต่อสูั ขัดขวางเจ้าพนักงานขณะปฏิบัติหน้าที่ จำเลยมีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย 91 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย เหตุเกิดแขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร (กทม.) จำเลยให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา

ศาลพิจารณาคดีแล้วจำเลยกระทำผิดตามฟ้องจริง มีความผิดหลายกรรมให้เรียงกระทง
ลงโทษตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ฐานข่มขืนขณะเมาสุรา จำคุก 2 เดือน ปรับ
5,000 บาท ฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานปรับ 250 บาท และฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้า
พนักงานจำคุก 1 เดือน ปรับ 2,000 บาท รวม 3 กระทงจำคุก 3 เดือน ปรับ 7,250 บาท โทษจำคุก
ให้รอลงอาญาไว้ 2 ปี และให้พักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยมีกำหนด 6 เดือน

นายอรุณ กล่าวภายหลังรับฟังคำพิพากษาว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเพราะคนไม่พร้อมที่จะ
เป่าเครื่องตรวจวัดปริมาณ แอลกอฮอล์ จนเรื่องบานปลายออกไป ก่อนเกิดเหตุขึ้นไปร่วมงานเลี้ยง
แต่งงานมา ขอยืนยันว่ายังมีสติดี ไม่ได้เมา เพราะปกติตนเป็นคนดื่มสุราเป็นประจำอยู่แล้ว แต่จะ
ดื่มที่ร้านรัฐบาลหุ่น ของตนเอง ย่านถนนวัชรพล ที่เป็นทั้งบ้านและออฟฟิศ หากเมาก็จะนอนหลับ
ที่ร้านเลย และปกติจะไม่ออกไปดื่มกลับบ้าน แต่เมื่อคืนนี้เพื่อชวนออกไปดื่มนอกบ้านจึงเกิดเรื่อง
ขึ้น โดยเริ่มดื่มตั้งแต่ 21.00 น. ไปจนถึงประมาณเที่ยงคืน ก่อนจะขับรถไปส่งเพื่อนที่ย่านอ่อนนุช
ขณะกำลังกลับไปบ้าน ผ่านถนนพระราม 9 จึงถูกจับกุมดังกล่าว

(ไทยรัฐ 25 ต.ค. 2552 | เวลา 10:57)

ใบความรู้ที่ 1.2

การโต้วาทิ (Debate)

การโต้วาทิ หมายถึง การหาข้อในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีผู้เห็นแตกต่างกัน ตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไป ในทางการเมืองของอเมริกันนั้น ได้มีการใช้คำนี้เพื่อ หมายถึง รายการทาง โทรทัศน์ที่ซึ่งผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดี และรองประธานาธิบดีทุกคนนำเสนอความคิดเห็นของตน และของพรรคการเมืองของตนเพื่อตอบคำถามจากสื่อมวลชนหรือผู้ชม การโต้วาทิเช่นนี้อาจจัดทางวิทยุหรือสถานที่ประชุมประจำชุมชน และอาจจัดขึ้นสำหรับผู้สมัครชิงตำแหน่งทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นระดับใด

การโต้วาทิ เป็นการกล่าวพูดโต้แย้งกันอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับหัวข้อหนึ่งของผู้พูด 2 กลุ่ม เรียกว่า ฝ่ายเสนอ เป็นฝ่ายเสนอความคิดเห็น และฝ่ายค้านอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นฝ่ายคัดค้านความคิดเห็นของฝ่ายเสนอ แต่ต้องคัดค้านหรือแสดงความไม่เห็นด้วยอย่างมีเหตุผล ผู้พูดทั้ง 2 ฝ่าย จะต้องใช้ศิลปะการพูดจูงใจคนให้คล้อยตามความคิดเห็นของฝ่ายตน การโต้วาทิเป็นการพูดถึงปัญหาหรือหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจในเรื่องที่พูดอย่างมีเหตุผล ผู้พูดต้องมีความรู้ในเรื่องที่พูดอย่างดี เพื่อให้ความคิดเห็นที่สมบูรณ์ และการโต้วาทิยังเป็นการฝึกให้ผู้พูดมองปัญหาหรือมองเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียดถี่ถ้วน รู้จักคิด และเสนอความคิดเห็นที่ถูกต้อง

วิธีการโต้วาทิ

1. การโต้วาทิต้องมีหัวข้อเรื่องที่พูด เรียกว่า ญัตติ หัวข้อจะมีลักษณะเป็นการขัดแย้ง หรือลักษณะเสนอความคิดเห็น เช่น เป็นครูดีกว่าหมอ อยู่ในชนบทดีกว่าอยู่ในเมือง
2. การโต้วาทิจะมีประธานการโต้วาทิ เป็นผู้ดำเนินการโต้วาทิ ประธานการโต้วาทิมีหน้าที่กล่าวนำการโต้วาทิ บอกจุดประสงค์การโต้วาทิ ญัตติการโต้วาทิ แนะนำผู้โต้วาทิ และเชิญผู้โต้วาทิขึ้นพูด และรักษาเวลาในการพูดของแต่ละคน
3. การโต้วาทิต้องมีผู้พูด 2 ฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายเสนอและฝ่ายค้าน ทั้ง 2 ฝ่ายมีผู้พูดเท่า ๆ กัน ฝ่ายเสนอมีหัวหน้าฝ่ายเสนอ และผู้สนับสนุนฝ่ายเสนออีกไม่เกิน 3 คน และฝ่ายค้านก็เช่นเดียวกัน มีหัวหน้าฝ่ายค้าน 1 คน และผู้สนับสนุนฝ่ายค้านอีกไม่เกิน 3 คน

หน้าที่ของผู้พูด

1. หัวหน้าฝ่ายเสนอกล่าวทักทายผู้ฟัง แล้วจึงพูดชี้แจงญัตติที่จะพูด อธิบายให้ชัดเจนพร้อมยกตัวอย่างประกอบ
2. หัวหน้าฝ่ายค้าน กล่าวทักทายผู้ฟัง แล้วชี้แจงข้อบกพร่องของฝ่ายเสนอ ชี้ข้อเท็จจริงและกล่าวสรุปประเด็นสำคัญ
3. ผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอ จะชี้ประเด็นสำคัญของฝ่ายเสนอ และได้แย้งประเด็นสำคัญของฝ่ายค้าน
4. ผู้สนับสนุนฝ่ายค้าน จะชี้ประเด็นสำคัญของฝ่ายค้าน และได้แย้งประเด็นสำคัญของฝ่ายเสนอ
5. วิธีการเสนอความคิดเห็น ให้ใช้วิธีการพูดสลับกันระหว่างฝ่ายเสนอ และฝ่ายค้าน โดยหัวหน้าฝ่ายเสนอพูดก่อนแล้วจึงให้หัวหน้าฝ่ายค้านพูด จากนั้นจึงให้ผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอพูดสลับด้วยผู้สนับสนุนฝ่ายค้านจนหมดผู้พูด แล้วให้หัวหน้าฝ่ายค้าน และหัวหน้าฝ่ายเสนอกล่าวสรุปอีกครั้งหนึ่ง การพูดของแต่ละคนจะต้องพูดตามเวลาที่กำหนดให้ เช่น หัวหน้าฝ่ายเสนอ และหัวหน้าฝ่ายค้านพูดคนละ 5 นาที ผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอและผู้สนับสนุนฝ่ายค้านพูดคนละ 3 นาที แล้วให้หัวหน้าฝ่ายค้าน และหัวหน้าฝ่ายเสนอพูดสรุปอีกคนละ 3-5 นาที เป็นต้น

การตัดสินผลการโต้วาที

การตัดสินให้มีฝ่ายชนะ และฝ่ายแพ้ อาจทำได้ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ คือ

1. การตัดสินโดยคณะกรรมการ ตามปกติผู้จัดให้มีการ โต้วาทีจะแต่งตั้งคณะกรรมการ ขึ้นมาชุดหนึ่ง มีจำนวน 2-3 คน เป็นผู้ตัดสินผลการโต้วาที
2. การตัดสินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ตามปกติแล้วการโต้วาทีนั้น มักจะมีผู้ทรงคุณวุฒินั่งฟังอยู่ด้วยจำนวนหนึ่ง คณะผู้จัดอาจเชิญให้ผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านั้นเป็นผู้วิจารณ์ฝ่ายใดเป็นฝ่ายชนะ ฝ่ายใดเป็นฝ่ายแพ้ ผู้ฟังก็จะได้รับทราบเหตุการณ์แพ้ชนะไปด้วย การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้มีเกียรติให้เป็นผู้ตัดสินการโต้วาทีนั้น ควรเชิญมาล่วงหน้าจะดีกว่าเชิญ ณ ที่นั้นเลย
3. ประธานการโต้วาทีเป็นผู้ตัดสิน ในบางกรณีประธานการโต้วาทีจะเป็นผู้ตัดสินโต้วาทีด้วยบางครั้งผลการตัดสินของคณะผู้ตัดสินปรากฏว่าเสมอกัน ประธานก็ต้องเป็นผู้ชี้ขาด
4. ผู้ฟังเป็นผู้ตัดสิน ผู้ฟังเป็นผู้ที่ตัดสินใจในการโต้วาทีในครั้งนั้นอย่างจริงจังจึงได้มาฟัง เพราะฉะนั้นเขาจะฟังด้วยความสนใจและตั้งใจ การให้ผู้ฟังเป็นผู้ตัดสินก็นับว่าดีในแง่ที่ว่าผู้ฟังได้มีส่วนร่วมด้วย และอาจจะเป็นวิธีการหนึ่งที่ยุติธรรมได้ วิธีการตัดสินมักจะทำให้ผู้ฟังยกมือ หรือลงบัตร หรือปรบมือ ซึ่งใช้การจับเวลาความนานของการปรบมือ (ศูนย์พัฒนาจิตเฉลิมพระเกียรติ, 2546)

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรม

พฤติกรรม (จากการตอบ คำถาม/แสดง ความ คิดเห็น) กลุ่ม..... รายชื่อ	เข้าใจ ความหมาย ของความ มีวินัย			เข้าใจ ความสำคัญ และความ จำเป็นของ ความมีวินัย			รู้สาเหตุของ ปัญหาการ ขาดวินัย			รู้แนวทาง การ แก้ปัญหา การขาด วินัย			มีพฤติกรรม ที่ดีต่อความ มีวินัย			หมายเหตุ (ระบุสาเหตุ ในกรณีที่ นักเรียนได้ คะแนน 1 คะแนน)
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1.																
2.																
3.																
4.																
5.																
6.																
7.																
8.																
9.																
10.																

เกณฑ์การประเมิน

ระดับเกณฑ์ ดี

พอใช้

ปรับปรุง

ระดับคะแนน 3

2

1

กิจกรรมการฝึกอบรม ที่ 2

เรื่อง เหตุใดคนจึงขาดวินัย

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรม

1.1 เพื่อให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้และเข้าใจความหมาย ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบจัดกรอบมโนทัศน์ และความจำเป็นในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการขาดวินัย

1.2 เพื่อให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรมที่ดีต่อการศึกษา ค้นคว้า คิดเพื่อหาความรู้ และสามารถสร้างความคิดรวบยอดได้

1.3 เพื่อให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถวิเคราะห์สาเหตุของการขาดวินัย โดยรู้จัก สังเกต เปรียบเทียบ สรุป จำแนกแยกแยะ และจัดความรู้ให้เป็นระบบ หรือหมวดหมู่ได้อย่างถูกต้อง

2. แนวคิดกิจกรรมการฝึกอบรม

สิ่งที่พึงปรารถนาเกี่ยวกับวินัยในโรงเรียน คือ การมีวินัยในตนเอง ตามแนวคิดทางสังคมวิทยา และจิตวิทยา ถือว่าวินัยเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่บุคคลสามารถเรียนรู้ได้โดยการพัฒนานิสัย การควบคุมตนเอง และระลึกเสมอถึงความรับผิดชอบของคนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมบรรยากาศในโรงเรียนมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อปัญหาวินัยในโรงเรียน ถ้าหากโรงเรียนมีบรรยากาศ เอื้อต่อการเรียนการสอน ปัญหาทางวินัยในโรงเรียนจะลดน้อยลงโรงเรียนที่มีปัญหาทางวินัยค่อนข้างรุนแรง มักมีลักษณะดังนี้

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2545, หน้า 102-105 อ้างอิงจาก โอวาร์ด Ovard) ได้ให้ความเห็นว่า ปัญหาทางการขาดวินัยอาจเกิดจากเหตุผลหลาย ๆ อย่างสาเหตุสำคัญ ๆ เช่น

1. ความบกพร่องทางการฝึกหัด และการพัฒนาการ
2. ขาดความสนใจในวิชาการเรียน
3. กระบวนการสอนไม่ดี (poor teaching)
4. การบริหารโรงเรียนไม่ดี และขาดประสิทธิภาพ
5. มีปัญหาทางครอบครัว
6. มีความบกพร่องในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม
7. คบเพื่อนที่เลว

8. มีความบกพร่องทางร่างกาย
9. ขาดความรับผิดชอบ
10. มีปัญหาในการปรับตัวเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น

สาเหตุของการขาดวินัย ดังได้กล่าวข้างต้น การขาดความรับผิดชอบจะเป็นเรื่องสำคัญสำหรับในโรงเรียนมัธยมศึกษา การปรับตัวเข้าสู่วัยรุ่นเป็นปัญหาที่สำคัญไม่น้อยเลย

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2545, หน้า 102-105 อ้างอิงจาก กอร์ดัน Gorton, 1983, pp. 328-329)

ได้อธิบายให้เห็นว่า ปัญหาของวินัยมีสาเหตุสำคัญ 3 ประการดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากโรงเรียน ปัญหาประเภทนี้เกิดจาก

- 1) การสอนไม่ดี ไม่มีคุณภาพ
- 2) หลักสูตรไม่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน
- 3) ตารางสอนขาดความยืดหยุ่น
- 4) โปรแกรมการเรียนไม่เหมาะสมกับพื้นฐานของนักเรียน

2. ปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียน ปัญหาประเภทนี้เกิดจาก

- 1) นักเรียนไม่เข้าใจ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ
- 2) นักเรียนไม่เข้าใจว่าทำไมต้องมีระเบียบนั้น ๆ
- 3) พื้นฐานทางการศึกษาของนักเรียนไม่ดี
- 4) สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนไม่ดี
- 5) นักเรียนถูกกระทบกระเทือนทางจิตใจ
- 6) บุคลิกภาพระหว่างครูกับนักเรียนขัดแย้งกัน

3. ปัญหาที่เกิดจากบ้าน และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ปัญหาประเภทนี้เกิดจาก

- 1) บิดา มารดาใช้อำนาจมากกว่าเหตุผล
- 2) บ้านอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม มีอาชญากรรมบ่อย ๆ
- 3) นักเรียนต้องทำงานหนักหลังเลิกเรียนแล้ว หรือต้องทำงานจนดึกเกินไป โดยสรุป

แล้วปัญหาทางวินัยในโรงเรียนเกิดจากสาเหตุสำคัญ ดังนี้

- 1) บรรยากาศในโรงเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน
- 2) นักเรียน อาจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์
- 3) กลุ่มเพื่อน เพื่อนที่ไม่ดีย้อมสร้างปัญหาได้เสมอ
- 4) ครู อาจเป็นผลมาจากการสอนที่ไม่ดี ครูมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนักเรียน ครู

ไม่ให้ความสำคัญชมเชยแก่นักเรียน

- 5) บ้าน อาจเป็นผลมาจากขาดความอบอุ่นภายในบ้าน บ้านตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่ดี
- 6) สังคม อาจเป็นเพราะสังคมโดยทั่วไปขาดระเบียบวินัย บุคคลในสังคมไม่เคารพ กฎกติกา ไม่มีวินัยในตนเอง

3. เทคนิคกิจกรรมการฝึกอบรม

การจัดการเรียนรู้แบบจัดกรอบมโนทัศน์ (Concept Mapping Technique) การระดมสมอง (Brainstorming Method) และการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) การสร้างความตระหนัก (Awareness Conformation)

4. เนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรม

การจัดการเรียนรู้การฝึกอบรมแบบจัดกรอบมโนทัศน์เป็นกระบวนการที่ให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำมโนทัศน์ในเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้มาจัดระบบ จัดลำดับ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์แต่ละมโนทัศน์ที่มีความเกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดเป็นกรอบมโนทัศน์ขึ้น รูปแบบของกรอบมโนทัศน์ หรือผังมโนทัศน์ หรือผังมโนภาพ มโนคติ หรือผังความสัมพันธ์ทางความหมาย มีผู้นำเสนอไว้มากมาย หลากหลายรูปแบบ สำหรับการนำรูปแบบกรอบมโนทัศน์หลายๆ รูปแบบมาใช้นั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูล องค์ประกอบต่างๆ ของข้อมูล ที่มีความเหมาะสมกับโครงสร้างของกรอบมโนทัศน์ตลอดจนความต้องการของผู้ใช้ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547ก, หน้า 175-176) ในกิจกรรมการเรียนรู้นี้ขอนำเสนอรูปแบบของกรอบมโนทัศน์เพียงหนึ่งรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์ คือ แผนภูมิก้างปลา หรือแผนผังก้างปลา (Fishbone Map)

5. กระบวนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

5.1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการฝึกอบรม

5.1.1 วิทยากรแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้การฝึกอบรมให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบ แล้วนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการถามนักเรียนว่า “ทำไมโลกของเราจึงร้อนขึ้นทุกวัน” ให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่วยกันตอบ จากนั้นวิทยากรสรุปผล และบอกนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เรารับรู้ ทั้งที่เห็นเป็นรูปธรรมหรือเป็นนามธรรม เช่น ความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของคน ล้วนมีสาเหตุการเกิดต่าง ๆ กัน พฤติกรรมการขาดวินัยนั้นก็

เช่นกันมีสาเหตุที่ต่างกันไป ดังนั้นลองวิเคราะห์สาเหตุต่างๆ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการขาดวินัยร่วมกัน

5.2 ขั้นตอนกิจกรรมการฝึกอบรม

5.2.1 วิทยากรให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่มๆ ละ 6 คน โดยนับเลข 1- 5 ให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่นับเลขเดียวกันแยกออกมาเพื่อเข้ากลุ่มเดียวกัน และเรียกชื่อกลุ่มตามหมายเลขที่นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมนับ

5.2.2 เมื่อนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้ากลุ่มแล้วให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละกลุ่มร่วมกันเสนอชื่อหัวหน้ากลุ่มเพื่อการดำเนินกิจกรรมกลุ่มและเลขานุการกลุ่มเพื่อบันทึกสรุปการทำกิจกรรม

5.2.3 วิทยากรแจกใบงานกลุ่มละ 1 ใบงาน โดยแบ่งใบงานที่ 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 และ 2.5 ให้กลุ่ม 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ ให้เวลา 5 นาที สำหรับนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ร่วมกันศึกษาเหตุการณ์ที่เป็นปัญหา อันเกิดจากการขาดวินัยของคนที่เกิดขึ้นในภาพข่าวตามใบความรู้

5.2.4 วิทยากรแจกใบความรู้ที่ 2.1 ให้แต่ละกลุ่มใช้เวลาประมาณ 5 นาที ในการศึกษารูปแบบการจัดกรอบมโนทัศน์แบบแผนผังก้างปลา (Fishbone Map) พร้อมทั้งให้วิทยากรซักถามข้อสงสัยของนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรม และอธิบายเพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจ

5.2.5 วิทยากรให้เวลานักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรม 30 นาทีในการนำเหตุการณ์จากใบงานที่ 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 และ 2.5 มาวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดปัญหาคด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมแบบจัดกรอบมโนทัศน์ตามใบความรู้ที่ 2.1 ให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้วิธีการระดมสมองโดยมีประธานเป็นผู้ดำเนินการ และเลขานุการเป็นผู้บันทึกความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม

5.2.6 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเพื่อนำเสนอผลการเรียนรู้การฝึกอบรมหน้าห้องประชุมกลุ่มละ 5 นาที

5.3 ขั้นสรุปกิจกรรมการฝึกอบรม

5.3.1 วิทยากรตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมสรุปเกี่ยวกับการร่วมคิดของตน และของกลุ่ม เช่น เหตุใดคนนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงคิดว่าสิ่งที่นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมคิดเป็นสาเหตุแห่งปัญหาที่เกิดขึ้นจากข่าวในใบงาน โดยซักถามแต่ละกลุ่มเมื่อจบการนำเสนอ พร้อมซักถามเพื่อนกลุ่มอื่นว่าเห็นด้วยกับกลุ่มที่นำเสนอหรือไม่ หรือมีความคิดเห็นแตกต่างหรือเพิ่มเติมจากสิ่งที่เพื่อนได้นำเสนอมาแล้วอย่างไร

5.3.2 วิทยากรให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนร่วมกันสรุปความเห็นเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และความจำเป็นของการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการขาดวินัย โดยใช้วิธีการตั้งคำถาม แล้ววิทยากรสรุปอีกครั้งหนึ่ง

6. สื่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

- 6.1 ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง แผนผังก้างปลา(Fishbone Map) 30 ชุด
- 6.2 ใบงาน ที่ 2.1 ทัวร์หลับในซึ่ง ชนรณปุ่น ดับ 3 เจ็บระนาว 6 ชุด
- 6.3 ใบงานที่ 2.2 นักศึกษาสาวแฉ ลูกตลกดัง ช่มขึ้นถ่ายคลิบ 6 ชุด
- 6.4 ใบงานที่ 2.3 แก๊งทวงค่าเช่าอามืดไม่มีจ่ายชักปืนยิงเจ็บ 6 ชุด
- 6.5 ใบงานที่ 2.4 พชร.รถไฟตกราง ชิงเข้าพบตร.หัวหิน สอบเครียด 6 ชุด
- 6.6 ใบงานที่ 2.5 จ่อยิงอุกอาจ คาบตำรวจลพบุรี ขณะทำหน้าที่ 6 ชุด

7. การประเมินผลการฝึกอบรม

การประเมินผลเป็นกลุ่มด้วยการใช้แบบสังเกตการทำกิจกรรมกลุ่ม และประเมินนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นรายบุคคลด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมโดยพิจารณาจากประเด็น ดังต่อไปนี้

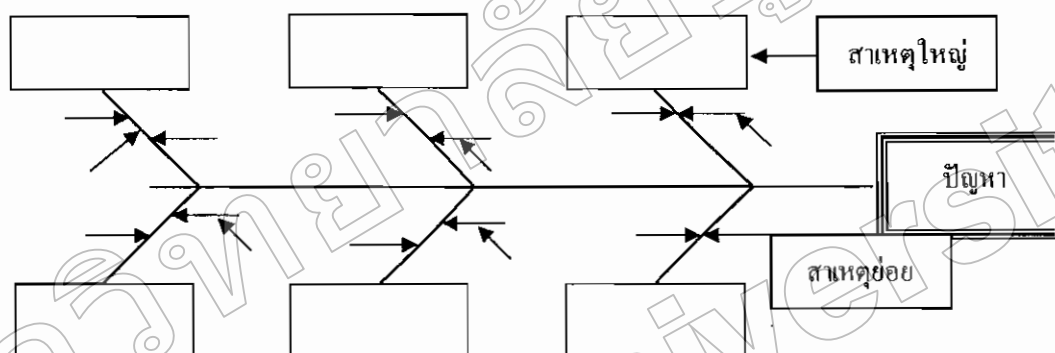
- 7.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
- 7.2 การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นความรู้ ความเข้าใจ ความหมาย ความสำคัญของการจัดเรียนรู้การฝึกอบรมแบบจัดกรอบมโนทัศน์ และ ความจำเป็นในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการขาดวินัย
- 7.3 หากประเมินแล้วนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ผลการประเมินต่ำกว่า 80 % ให้บันทึกแล้วสัมภาษณ์นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมถึงสาเหตุที่ไม่ผ่านเกณฑ์ในประเด็นต่าง ๆ แล้วพูดคุยทำความเข้าใจถึงปัญหา และแนวทางการแก้ไข เพื่อให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเข้าใจ และเห็นความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองด้านการทำงานร่วมกัน การคิดวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหา การมีพฤติกรรมที่ดีต่อการศึกษา คำนว่ คิดเพื่อให้ได้ความรู้ และการสร้างความคิดรวบยอดของพฤติกรรมความมีวินัย

ใบความรู้ที่ 2.1

เรื่อง แผนผังก้างปลา (Fishbone Map)

Fishbone Map (แผนผังก้างปลา)

เป็นแผนผังที่นำเสนอข้อมูลที่มีประเด็นปัญหาหลักแล้วเสนอสาเหตุหรือผลต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบเกี่ยวข้องกันโดยนำเสนอเป็นแผนผังดังนี้

การวิเคราะห์ปัญหาด้วยวิธีก้างปลา

1. หาปัญหา และหาสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้เกิดปัญหานั้น ๆ
2. จัดหมวดหมู่ของปัญหาโดยปัญหาใดที่เป็นปัญหาหลัก ปัญหารอง ปัญหาย่อย
3. นำหมวดหมู่ใหญ่มาจัดเป็นก้างใหญ่ คือหัวข้อใหญ่ หรือสาเหตุใหญ่ เช่น สาเหตุจากตัวนักเรียนเอง จากครู จากผู้ปกครอง จากเพื่อน ๆ จากสังคม เช่น

หัวปลา	คือ	ตัวปัญหา
ก้างปลา	คือ	สาเหตุใหญ่
ก้างย่อย	คือ	สาเหตุของสาเหตุใหญ่
ก้างฝอย	คือ	สาเหตุของสาเหตุย่อย

ใบงานที่ 2.2

คำชี้แจง ให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันศึกษาเหตุการณ์จากข่าวในใบงาน แล้ววิเคราะห์ด้วยกระบวนการตามใบความรู้ที่วิทยากรแจกให้

นักศึกษาสาวแฉ ถูกตลกดัง ช่มขึ้นถ่ายคลิป

นักศึกษาสาวสถาบันมีชื่อ แจ้งความกล่าวหาอ้างว่า ถูกหลอกหม่อมเหียน ตลกดขี่ข่มขืน พาเข้าห้องพัก ช่มขึ้น ขณะ เข้าตัวให้การปฏิเสธ บอกมาไม่รู้ตัว ...

เหตุการณ์ถูกตลกคนดังถูกกล่าวหา ช่มขึ้นนักศึกษาสาวครั้งนี้เปิดเผยขึ้น เมื่อเวลา 18.30 น. วันที่ 5 ต.ค. ที่รัชดาเพรสทิจ ซอยลาดพร้าว 48 ถนนลาดพร้าว เขตห้วยขวาง กทม. นายสิทธิศักดิ์ ทองศรี อาชีพทนายความในฐานะทนายส่วนตัวของ น.ส. โบ (นามสมมติ) อายุ 23 ปี นักศึกษา สถาบันแห่งหนึ่ง เปิดแถลงข่าวกรณีแจ้งความดำเนินคดีกับ นายอัศนัย เทศววงศ์ อายุ 29 ปี หรือ เอ็กซ์ ลูกชายของหม่อมเหียนตลกดขี่ข่มขืน ว่าช่มขึ้นกระทำชำเรา น.ส. โบ

นายสิทธิศักดิ์ กล่าวว่า โดยเมื่อกกลางดึกวันที่ 3 ต.ค. 52 น.ส.โบ ได้ไปกินอาหารกับนายเอ็กซ์ ที่ถนนรามอินทรา กม.2 เขตบางเขน กทม.จนถึงเวลา 02.00 น.ของวันที่ 4 ต.ค. แต่ปรากฏว่าคอนออกจากร้าน นายเอ็กซ์ได้พาขึ้นรถพาไปร่วมหลับนอนที่ห้องพักรายวัน ระหว่างนั้นนายเอ็กซ์ ได้ถ่ายคลิปวิดีโอไว้ด้วย จากนั้นคอนเช้าวันที่ 4 ต.ค. จึงพากลับบ้าน น.ส.โบ ได้เล่าเหตุการณ์ทุกอย่างให้แฟนหนุ่มฟัง จึงโทร.ไปบอกว่าเนื่องจากรู้จักกันมา 6 ปีและไว้ใจ ซึ่งนายเอ็กซ์ ก็กล่าวขอโทษ น.ส.โบ บอกว่าที่ทำไปเพราะเมา เหตุการณ์น่าจะจบลงด้วยดี เพราะเจ้าทุกข์เห็นว่าหากเป็นเรื่องใหญ่โตจะเสียชื่อเสียง ทั้งคู่แต่นายเอ็กซ์กลับไปให้ข่าวกับสื่อว่าถูกใส่ร้าย น.ส.โบ จึงต้องออกมาปกป้องศักดิ์ศรีตัวเอง

ต่อมาได้เข้าแจ้งความกับ ร.ด.ท.ครรชิต บุ่งอุทุม พงส. (สบ1) สน.บางเขน เพื่อดำเนินคดีกับ นายเอ็กซ์ ข้อหาช่มขึ้นกระทำชำเรา พนักงานสอบสวนส่งตัวไปตรวจ ที่ รพ.ตำรวจ เพื่อเป็นหลักฐาน ประกอบคดี ซึ่งจะทราบผลในอีก 2-3 วัน โดยตลอดทั้งวันนายเอ็กซ์และหม่อมเหียนต่างโทรศัพท์มา จะขอพูดคุยด้วย แต่ทางเจ้าทุกข์ไม่ยอม ต้องการเอาเรื่องจนถึงที่สุด

(ไทยรัฐ 6 ต.ค. 2552 | เวลา 01.00 น.)

ใบงานที่ 2.3

คำชี้แจง ให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันศึกษาเหตุการณ์จากข่าวในใบงาน แล้ววิเคราะห์ด้วยกระบวนการตามใบความรู้ที่วิทยากรแจกให้

แก๊งทวงค่าเช่าอามิต ไม่มีเงินจ่าย ชักปืนยิงเจ็บ

แก๊งทวงค่าเช่าห้องบางละมุงสุดโหด หนุมใหญ่ไม่มีเงินจ่ายขอผิดผ่อนไม่ยอมจนเกิดปะทะคารม ทันใด นั้น 1 ใน 2 แก๊งทวงนี้ชักปืนจากเอวไล่ยิงหนุมใหญ่ถูกเข้าที่เท้า...

ผู้สื่อข่าวรายงาน วันนี้ (7 ต.ค.) ว่า กลางดึกที่ผ่านมา พ.ต.ท.ธนเดช ดวงตาปิยะชัย พนักงานสอบสวน สภ.บางละมุง รับแจ้งคนถูกยิงได้รับบาดเจ็บที่ห้องเช่าไม่ทราบชื่อ ช้างโรงน้ำแข็งราชา ซอยหนองปรือ หมู่ 1 ต.หนองปรือ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี จึงพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่กู้ภัยมูลนิธิสว่าง บริบูรณ์ธรรมสถานเมืองพัทยา ไปตรวจสอบ พบนายศักดิ์ชัย ชิมรัมย์ อายุ 48 ปี ช่างซ่อม เครื่องใช้ไฟฟ้า ถูกกระสุนปืนไม่ทราบขนาดยิงเข้าที่เท้าขวา 1 นัด นำตัวส่งโรงพยาบาล

จากการสอบสวนนายศักดิ์ชัย ให้การว่า ขณะเกิดเหตุมีชายฉกรรจ์ 2 คน ขับขี่ รถจักรยานยนต์ยี่ห้อฮอนด้าเวฟ 125 ไอ สีขาว ไม่ทราบทะเบียน และรถจักรยานยนต์ยี่ห้อ ยามาฮ่า ฟิโน่ สีทึบ ไม่ทราบทะเบียนมาทวงเงินค่าเช่าห้องจากตนซึ่งเช่าพักมานานกว่า 4 ปีแล้ว แต่ไม่มีเงินจ่ายจึงได้บอกไปว่าขอจ่ายวันหลังเนื่องจากยังหาเงินไม่ได้ แต่ชายทั้ง 2 คนไม่ยอมและพยายามบีบบังคับให้หาเงินให้ได้จนมีปากเสียงกัน จากนั้น 1 ใน 2 คนได้ชัก อาวุธปืนไม่ทราบขนาดออกมาจากเอวไล่ยิงตนจนได้รับบาดเจ็บ

ทั้งนี้ หลังสอบสวนและตรวจสอบที่เกิดเหตุเจ้าหน้าที่ได้ลงบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ส่วนสาเหตุเบื้องต้นคาดว่าน่าจะมาจากเรื่องค่าเช่าห้องพัก หรือ อาจจะเป็นเรื่องหนี้สินเงินกู้ยืมในระบบ อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่จะได้สอบสวนคนเจ็บอย่างละเอียดอีกครั้งเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงและเร่งติดตามคนร้ายมาดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป (ไทยรัฐ 7 ต.ค. 2552 | เวลา 16.03 น.)

ใบงานที่ 2.4

คำชี้แจง ให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันศึกษาเหตุการณ์จากข่าวในใบงาน แล้ววิเคราะห์ด้วยกระบวนการตามใบความรู้ที่วิทยากรแจกให้

พชร.รถไฟตกราง ชิงเข้าพบตร.หัวหิน สอบเครียด

พนักงานขับรถไฟตกรางที่เขาเต่า เข้ามอบตัวต่อ พนักงานสอบสวน สภ.หัวหินแล้ว ก่อนเจอบุคคลจับ จากนั้นนำตัวเข้าห้องสอบสวนเครียด ส่วนอาการบาดเจ็บรอแพทย์ยืนยัน ...

วันนี้ (9 ต.ค.) พล.ต.ต.รุ่งโรจน์ แสงคร้าม ผู้บังคับการตำรวจจราจรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กล่าวว่า นายเรณูศักดิ์ พันธุ์เทพ พนักงานขับรถไฟขบวนที่ 84 ตรัง-กทม. ที่ประสบอุบัติเหตุตกราง สถานีรถไฟเขาเต่า อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ ได้เดินทางเข้ามอบตัวกับเจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวน สภ.หัวหินแล้ว โดยเจ้าหน้าที่จะสอบปากคำเพิ่มเติม เพื่อนำมาประกอบกันว่ามีความบกพร่องอย่างไรที่เป็นสาเหตุทำให้ขบวนรถไฟตกราง

ส่วนคำกล่าวอ้างของนายเรณูศักดิ์ ที่ว่ามีอาการบาดเจ็บขณะปฏิบัติหน้าที่นั้น ทางตำรวจจะต้องให้แพทย์ตรวจยืนยัน เพราะมาตรฐานการทำงานของพนักงานขับรถควรจะมีความพร้อมในด้านสุขภาพ สำหรับการให้ปากค่านายสถานีเขาเต่าและผู้ที่ทำหน้าที่สับรางรถไฟนั้น ผู้เกี่ยวข้องยืนยันว่าได้ทำตามขั้นตอนที่กำหนด แต่ไม่ได้รับการตอบสนองจากผู้ปฏิบัติงานบนขบวนรถดังกล่าว อย่างไรก็ตามผู้สื่อข่าวรายงานว่า เมื่อ นายเรณูศักดิ์ เดินทางมาถึง กองทัพนักข่าวต่างก็กรูเข้าไปสอบถามถึงเหตุการณ์ต่างๆ แต่ก็ไม่ได้รับคำตอบใดๆ ทั้งนี้ นายเรณูศักดิ์ หลังจากเดินทางมาถึงเจ้าหน้าที่ ก็ได้นำ นายเรณูศักดิ์ ขึ้นไปยังห้องประชุมชั้น 3 เพื่อสอบสวนทันที

(ไทยรัฐ 9 ต.ค. 2552 | เวลา 10.30 น.)

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกิจกรรมกลุ่มการฝึกอบรม

รายการประเมิน กลุ่ม.....	ผลการสังเกต (2คะแนน) (1คะแนน)		คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1. ก่อนทำกิจกรรม				
- การวางแผนทำกิจกรรม	มี	ไม่มี	2	
- การแบ่งงานให้สมาชิก	ครบ	ไม่ครบ	2	
- การไต่ตรงทบทวนแผน	ทำ	ไม่ทำ	2	
2. ขณะทำกิจกรรม				
- การร่วมแสดงความคิดเห็น	ครบ	ไม่ครบ	2	
- การยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง	ได้	ไม่ได้	2	
- การร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม	ทุกคน	ไม่ทุกคน	2	
- การแก้ปัญหาในระหว่างทำกิจกรรม	ได้	ไม่ได้	2	
- มีการจดบันทึกข้อเสนอแนะของสมาชิก	ทำ	ไม่ทำ	2	
3. การสรุปงาน				
- การสรุปประเด็นต่างๆ	สมบูรณ์	ไม่สมบูรณ์	2	
- ประธานนำเสนอข้อสรุปให้สมาชิกฟัง	ทำ	ไม่ทำ	2	
			(20)	

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรม

พฤติกรรม (จากการตอบ คำถาม/แสดง ความ คิดเห็น) กลุ่ม..... รายชื่อ	เข้าใจ การเรียนรู้ แบบจัด กรอบโม ทัศน์เพื่อ วิเคราะห์ ความมีวินัย			ตระหนักถึง ความจำเป็น ในการ วิเคราะห์ สาเหตุของ ปัญหาการ ขาดวินัย			สามารถ วิเคราะห์ ปัญหาการ ขาดวินัยได้ ถูกต้องและ ครอบคลุม			ร่วมแสดง ความ คิดเห็นใน กิจกรรม การเรียนรู้ ได้ถูกต้อง ชัดเจน			มีพฤติกรรม ที่ดีต่อการ เรียนรู้แบบ จัดกรอบ โมทัศน์ เพื่อ วิเคราะห์ ความมีวินัย			หมายเหตุ (ระบุสาเหตุ ในกรณีที่ นักเรียนได้ คะแนน 1 คะแนน)
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1.																
2.																
3.																
4.																
5.																
6.																
7.																
8.																
9.																
10.																

เกณฑ์การประเมิน

ระดับเกณฑ์

ดี

พอใช้ ปรับปรุง

ระดับคะแนน

3

2

1

กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรม ที่ 3

เรื่อง อริยสัจสี่ทางออก

เวลา 2 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์กิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรม

1.1 เพื่อให้ นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ และเข้าใจความหมาย ความสำคัญ และความจำเป็นของการเรียนรู้แบบอริยสัจ และการแสดงบทบาทสมมติเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาการขาดวินัย

1.2 เพื่อให้ นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรมที่ดีต่อการเรียนรู้แบบอริยสัจ และการแสดงบทบาทสมมติเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาการขาดวินัย

1.3 เพื่อให้ นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถวิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหาการขาดวินัย ได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำไปพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีวินัยได้

2. แนวคิดกิจกรรมการฝึกอบรม

พระธรรมปิฎกได้ให้ทัศนะไว้ในหนังสือ วาทีธรรมเพื่อการพัฒนาคนว่า “ความหมายของการมีวินัยเปลี่ยนไปตามการพัฒนาของมนุษย์ คนที่ยังไม่พัฒนา ไม่มีการศึกษา ก็มองวินัยเป็นเรื่องของการบังคับ พอเริ่มมีการพัฒนาก็มองว่าเป็นเครื่องฝึกเพื่อชีวิตในสังคมที่ดีงาม รับการฝึกด้วยใจ ยินดีเพื่อให้ชีวิตเจริญพัฒนา และสังคมมีสันติสุข พอพัฒนาดีแล้ว วินัยก็กลายเป็นเครื่องหมายอยู่ร่วมกันสำหรับการเป็นอยู่ร่วมในสังคม เพื่อให้ชีวิต และสังคมประสานสอดคล้อง และเกื้อกูลกลมกลืน (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต, 2544, หน้า 271)

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ได้สรุปความหมายของวินัยและการเกิดวินัย จากการสำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทยไว้ว่า วินัย หมายถึง กฎ ระเบียบ ข้อตกลงที่สังคมกำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติเพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ความมีวินัยเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ ได้แก่

1. วินัยที่เกิดจากสังคมภายนอก หรือผู้อื่นเป็นผู้ควบคุมให้มีวินัยเป็นการกระทำตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ โดยได้รับการแนะนำ ชี้แนะ บอกกล่าว สั่ง หรือบังคับ เพื่อให้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้องเหมาะสมในสังคม การแนะนำบอกกล่าวอย่างมีเหตุผลช่วยให้เกิดการปฏิบัติตามอย่างจริงจังนำไปสู่ความเลิขินที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานของจริยธรรมที่จะนำไปสู่การมีวินัยในตนเอง เรียกว่า “วินัยภายนอก”

2. วินัยที่เกิดจากบุคคลผู้นั้นเป็นผู้ควบคุมให้เกิดวินัยเอง เป็นการตัดสินใจ และเลือกกระทำ ด้วยความสมัครใจของตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความเคยชินที่มีความรู้สึกรู้สีกคิด ความเชื่อหรือจริยธรรมในการปฏิบัติตามกฎระเบียบเพื่อแก้ปัญหาของส่วนรวม ซึ่งจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544ฯ, หน้า 17)

3. เทคนิคกิจกรรมการฝึกอบรม

กระบวนการกลุ่ม (Group Process) การระดมสมอง (Brainstorming Method) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) การจัดการเรียนรู้ตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ (The Fourth Noble Truths) การสร้างความตระหนัก (Awareness Conformation)

4. เนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหามาตรฐานวินัยโดยใช้กระบวนการกลุ่ม และการระดมสมองบนพื้นฐานการคิดตามแนวทางขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ โดยนักเรียนพยายามค้นคว้าวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้ลำดับขั้นตอนทั้งสี่ขั้นของอริยสัจเป็นแนวทางการแก้ปัญหาด้วยตนเอง พร้อมนำเสนอผลการคิดวิเคราะห์ด้วยการแสดงบทบาทสมมติ

การจัดการเรียนรู้ตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ มีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

1. หัวข้อปัญหา
2. ลำดับขั้นตอนการแก้ปัญหา
3. สรุปแนวทางการแก้ปัญหา

ขั้นตอนต่าง ๆ ของอริยสัจ	ขั้นตอนต่าง ๆ ของวิธีการแห่งปัญหา หรือวิธีการ วิทยาศาสตร์ หรือ Reflective Thinking
1. ทุกข์ ชีวิตนี้เป็นความทุกข์อย่างยิ่ง (ดังนั้นปัญหาของเราก็คือทำอย่างไร จึงจะได้พ้นทุกข์)	1. การกำหนดปัญหา ได้แก่ การพิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อกำหนดปัญหาให้ถูกต้องเหมาะสม (ในกรณีนี้เมื่อพิจารณาเห็นว่าชีวิตเป็นความทุกข์อย่างยิ่งแล้ว ก็กำหนดปัญหาได้ว่าทำอย่างไรจึงจะได้พ้นทุกข์นั่นเอง)
2. สมุทัย สาเหตุใหญ่ที่ทำให้เกิดทุกข์ ก็ได้แก่ตัณหา (ดังนั้น ถ้าเพื่อกำหนดทางกำจัดตัณหาเสียได้ทุกข์ก็ควรจะหมดไป วิธีการที่อาจทดลองเพื่อกำจัดตัณหา อาจมีดังนี้ การอดอาหาร การนั่งสมาธิ การเข้าใจสิ่งที่ถูกต้อง ฯลฯ)	2. การตั้งสมมติฐาน เมื่อเข้าใจปัญหาโดยรอบคอบแล้ว เช่น รู้ถึงสาเหตุของปัญหาแล้ว อาจตั้งสมมติฐานหรือทดลอง กำหนดหลักการในการแก้ไขได้ (เช่น กำหนดว่าจะต้องกำจัดตัณหาเสียให้สิ้นเชิง และกำหนดวิธีการ ย่อยลงไปอีกว่า อาจจะลดอาหาร อาจทำสมาธิ เป็นต้น)
3. นิโรธ การดับทุกข์ (ในการให้ได้มาซึ่งสภาวะนี้จำเป็นต้องดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ทุกข์ดับไป หรือเพื่อจะได้พ้นทุกข์จึงทำการอดอาหาร เพื่อเห็นว่าการทำทุกกริยาไม่อาจพ้นทุกข์ได้ลองทำอย่างอื่นต่อไปอีก)	3. การทดลองและเก็บข้อมูล ลองทำตามที่ตั้งสมมติฐานไว้แล้ว เช่น ลดอาหาร ลองทำสมาธิ ฯลฯ จนได้ผลของการปฏิบัติแต่ละอย่างไว้เพื่อจะได้พิจารณาต่อไป
4. มรรค จากการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองแล้วก็ตกลงสรุปผลได้ว่า วิธีการที่จะพ้นทุกข์ได้นั้นมีทางเดียว คือทางที่เรียกชื่อว่า “มรรค” มีองค์แปด	4. การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลหรือผลต่าง ๆ ที่จะไว้ในขั้นทดลองนั้น เพื่อจะได้รู้ว่าสิ่งใดแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ดังเดิมนั้นได้หรือไม่ประการใด
	5. การสรุปผล นำมาสรุปให้เป็นหลักเกณฑ์ หรือข้อความที่แน่ชัดว่าได้แก้ปัญหาได้ด้วยวิธีใด และได้ผลประการใด (เช่น สรุปว่า วิธีทุกกริยานั้นไม่ได้ผลในการดับทุกข์ แต่การปฏิบัติตามแนวทางของ “มรรคมีองค์แปด” นั้นเป็นทางเดียวที่อาจพ้นทุกข์ได้ แต่จะพ้นได้ในระดับโลกียะหรือระดับโลกุตระก็ต้องแล้วแต่เหตุการณ์และบุคคล)

5. กระบวนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

5.1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการฝึกอบรม

5.1.1 วิทยากรแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบ แล้วตั้งคำถามถามนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่ารู้จักหลักธรรมที่ชื่อ “อริยสัจ 4” หรือไม่ ให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ทราบยกมือตอบทีละคน หรือสุ่มถามนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นรายบุคคล ประมาณ 5 คน หากใครตอบถูกให้เพื่อนช่วยกันปรบมือให้กำลังใจ จากนั้นวิทยากรสรุปแล้วนำเข้าสู่วิธีกิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมต่อไป

5.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรม

5.2.1 วิทยากรให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่มๆ ละ 6 คน โดยนับเลข 1-5 ให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่นับเลขเดียวกันแยกออกมาเพื่อเข้ากลุ่มเดียวกัน และเรียกชื่อกลุ่มตามหมายเลขที่นักเรียนนับ

5.2.2 เมื่อนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้ากลุ่มแล้วให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละกลุ่มร่วมกันเสนอชื่อหัวหน้ากลุ่มเพื่อบำเนนกิจกรรมกลุ่ม และเลขานุการกลุ่มเพื่อบันทึกสรุปการทำกิจกรรมการฝึกอบรม

5.2.3 วิทยากรแจกใบงานที่ 3.1 ให้กลุ่ม 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ ให้เวลา 30 นาที สำหรับนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ร่วมกันศึกษาสภาพปัญหาการขาดวินัยที่กำหนดในใบงาน ใช้หัวข้อปัญหาตามหมายเลขกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ผลที่จะเกิดจากปัญหานั้น สาเหตุของปัญหา และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาคตามหลักอริยสัจ โดยให้หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และเลขานุการกลุ่มเป็นผู้บันทึกสรุปการระดมสมองของสมาชิกในกิจกรรมนี้

5.2.4 วิทยากรให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละกลุ่มนำข้อมูลจากใบงานที่ 3.1 มากำหนดเป็นสถานการณ์ เพื่อแสดงบทบาทสมมติ พร้อมแจกใบความรู้ที่ 3.1 ให้แต่ละกลุ่มศึกษา และเตรียมการแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที

5.2.5 ให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติโดยวิทยากรทำฉลาก 5 ใบตามชื่อกลุ่ม เพื่อจับกลุ่มที่จะแสดงก่อน และหลัง โดยใช้เวลาในการแสดงแต่ละกลุ่มไม่เกิน 10 นาที

5.3 ขั้นสรุปกิจกรรมการฝึกอบรม

5.3.1 วิทยากรร่วมกับนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมอภิปรายการแสดงบทบาทสมมติหลังการแสดงของแต่ละกลุ่ม ว่าสามารถแก้ปัญหาได้จริงตามที่ กลุ่มนั้นเสนอจริงหรือไม่อย่างไร

5.3.2 หลังจากทุกกลุ่มแสดงบทบาทสมมติเสร็จวิทยากรสรุปภาพรวมของการ

แก้ ปัญหาพฤติกรรมการขาดวินัย และฝากให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนมีพฤติกรรมในการพัฒนา และรักษาวินัยของตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้บุคคลอื่นในสังคมได้ยึดถือเป็นแบบอย่างต่อไป

6. สื่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

- 6.1 ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง การแสดงบทบาทสมมติ 30 ชุด
- 6.2 ใบงานที่ 3.1 เรื่อง อริยสัจ 30 ชุด
- 6.3 ฉลาก ชื่อกลุ่ม 5 ใบ
- 6.4 นาฬิกาจับเวลา

7. การประเมินผลกิจกรรมการฝึกอบรม

การประเมินผลประเมินนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นกลุ่มโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ และแบบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ โดยพิจารณาจากประเด็น ดังต่อไปนี้

- 7.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม และการแสดงบทบาทสมมติ
- 7.2 การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นความสำคัญ ของกิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรมแบบอริยสัจ และการแสดงบทบาทสมมติเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหการขาดวินัย
- 7.3 หากประเมินแล้วกลุ่มใดได้ผลการประเมินต่ำกว่า 80 % ให้บันทึกแล้วสัมภาษณ์นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรม ถึงสาเหตุที่ไม่ผ่านเกณฑ์ในประเด็นต่างๆ แล้วพูดคุยทำความเข้าใจให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความเข้าใจ และเห็นความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองด้านความมีวินัย เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

ใบความรู้ที่ 3.1

เรื่อง การแสดงบทบาทสมมติ

การแสดงบทบาทสมมติ คือ การกำหนดหัวเรื่อง ปัญหา หรือ สร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้คล้ายกับสภาพความเป็นจริง แล้วให้นักเรียนสวมบทบาท หรือแสดงบทบาทนั้นตามความรู้สึกลึกซึ้ง และประสบการณ์ของนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่คิดว่าควรจะเป็น ภายหลังจากการแสดงบทบาทสมมติจะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงออกทั้งด้านความรู้ และพฤติกรรมของผู้แสดงเพื่อการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

องค์ประกอบของการแสดงบทบาทสมมติ

1. การกำหนดสถานการณ์สมมติ หัวข้อเรื่องหรือปัญหา (ใช้ข้อมูลจากใบงานที่3.1)
2. การกำหนดบทบาทสมมติที่ต้องการ พร้อมรายละเอียด
3. การแสดงบทบาทสมมติ

4. ทดสอบควบคุมการแสดงบทบาทสมมติ ได้แก่ การรักษาเวลา ไม่แสดงถึงถามก่อนจบ
ไม่ใช่ถ้าหยาบคาย ไม่ใช่อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่อาจเป็นอันตราย เป็นต้น

5. การอภิปรายที่เกี่ยวกับความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมการแสดงบทบาทสมมติ
6. การสรุปผลการเรียนรู้การฝึกอบรม

ตัวอย่างการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ

เรื่อง “วินัยในตนเองเรื่องการเข้าแถวซื้ออาหาร”

องค์ประกอบ

1. สถานการณ์ ในอาคาร โรงอาหารของโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่จะเข้าแถวซื้ออาหาร
อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยในขณะที่ ค.ช. สมชัย ซึ่งมาทีหลังไม่ค่อยเข้าแถว แต่เบียด
แทรกเข้าแถวตรงกลางแถวทำให้ไม่เป็นระเบียบ
2. ชุดของบทบาท พร้อมรายละเอียดของแต่ละบทบาท
 - 2.1 บทบาทของนักเรียนที่เข้าแถวเป็นระเบียบ จำนวน 10 คน
(ใช้บทบาทชุดสมมติเดียวกัน) ดังนี้

คุณเป็นนักเรียนคนหนึ่งกำลังยืนเข้าแถวร่วมกับคนอื่น ๆ อีก 9 คน อย่างเป็นระเบียบเพื่อซื้ออาหารในโรงอาหารเมื่อ ค.ช. สมชัย มาเบียดแทรกเข้าแถวระหว่างคนที่ 1 และ 2 คุณแสดงความไม่พอใจด้วยการแสดงสีหน้า และท่าทางพร้อมบ่นด้วยคำพูด

2.2 บทบาทของนักเรียนที่เข้าแถวไม่เป็นระเบียบ จำนวน 1 คน

คุณเป็น ค.ช. สมชัย เป็นคนที่มาที่หลังเพื่อซื้ออาหารในโรงอาหารคุณไม่ต่อท้ายแถวเพราะคิดว่าช้าไม่ทันใจ จึงเบียดแทรกเข้าแถวระหว่าง คนที่ 1 และ 2 แม้ว่าเพื่อนคนที่เข้าแถวอยู่ก่อนจะแสดงความไม่พอใจด้วยอาการต่าง ๆ คุณก็ไม่สนใจ คุณขึ้นเลย ๆ

3. ปัญหาหรืองานของแต่ละบทบาท

- 3.1 งานของนักเรียนที่มีวินัยในตนเองเข้าแถวอย่างเป็นระเบียบ คือ เข้าแถวอย่างมีระเบียบและแสดงอาการไม่พึงพอใจเมื่อ ค.ช. สมชัย มาเบียดแทรกแถว
- 3.2 งานของนักเรียนที่แสดงเป็น ค.ช. สมชัย คือ เบียดแทรกเข้าไปตรงกลางแถวทำให้แถวแตกแยกไม่เป็นระเบียบ สร้างความไม่พึงพอใจให้ผู้อื่นที่เข้าแถวอยู่ก่อน

4. กติกาควบคุมการเล่น

- แสดงตามบทบาทที่กำหนดกันในกลุ่ม ไม่แสดงนอกบท
- แสดงบทบาทสมมติภายในเวลาที่กำหนดให้
- ไม่ใช้คำหยาบ หรือแสดงลามกอนาจาร
- ไม่เอาอุปกรณ์ที่อาจเกิดอันตรายมาใช้ในการแสดง

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรม

1. ขั้นเตรียมการ

นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเตรียมสถานการณ์และชุดของบทบาทตามที่ระบุไว้ข้างต้น

2. ขั้นเริ่มกิจกรรมการเรียนรู้การฝึกอบรม

นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเสนอสถานการณ์หรือปัญหาที่จะเรียนรู้ ด้วยการชี้แจงว่าจะเรียนรู้สถานการณ์การซื้ออาหารที่เราพบในชีวิตประจำวัน โดยจะได้เรียนรู้จากการแสดงบทบาทสมมติ

3. ขั้นเลือกผู้แสดง

3.1 ประธานกลุ่มนำข้อมูลที่เตรียมไว้จากใบงาน ที่ 3.1 ให้เพื่อนในกลุ่มช่วยกันเสนอสถานการณ์จำลอง และกำหนดผู้แสดง รวมถึงบทบาทของผู้แสดงแต่ละตัว

3.2 ประธานกลุ่มให้โอกาสเพื่อนในกลุ่มสมัครแสดงบทบาทสมมติ ตามที่ตนถนัด และให้ตัวละครทำความเข้าใจบทบาทที่ได้รับ

4. ขั้นกำหนดตัวผู้สังเกตการณ์หรือผู้ชม

วิทยากรและทีมงานจะทำหน้าที่สังเกตการณ์เพื่อให้การสังเกตบทบาทสมมติเป็นไปตามกติกา

5. ขั้นแสดง

ผู้แสดงบทบาทสมมติตามที่ได้รับ

6. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

เมื่อการแสดงจบลงวิทยากรนำอภิปรายเป็นขั้นตอน ดังนี้

6.1 ให้ผู้แสดงระบายความรู้สึกในการแสดง เช่น มีความคิดเห็นอย่างไรกับการกระทำตามบทบาทที่ตนเองได้รับจากบทบาทสมมติ เป็นต้น

6.2 ให้ผู้แสดงบอกความรู้สึกในฐานะที่เป็นผู้ที่ตนเองสวมบทบาท และวิทยากรผู้สังเกตการณ์รายงานสิ่งที่สังเกตได้ เช่น

- คนที่เบียดแทรกเข้าตรงกลางแถวรู้สึกอย่างไร เหตุใดจึงทำเช่นนั้น
- คนที่ยืนอยู่ในแถวคนที่ 1 และคนที่อยู่ท้ายแถวมีความรู้สึกอย่างไร เมื่อมีคนมาแทรกตรงกลางแถว

- วิทยากรผู้สังเกตการณ์เห็นท่าทาง ความรู้สึกของผู้แสดงแต่ละคนอย่างไรบ้าง
ให้รายงาน

- การกระทำของ ค.ช. สมชัย นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ส่งผลกระทบต่อใครมีผลดี ผลเสียอย่างไร ทั้งต่อบุคคลและต่อส่วนรวม

7. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสรุป

วิทยากรใช้คำถามเร้าใจหรือจูงใจให้นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์อาจใช้ลักษณะการอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงสู่สภาพความเป็นจริงและสรุปวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมในการเข้าแถวซื้ออาหาร โดยเชื่อมโยงและเน้นเรื่องการมีวินัยในตนเอง

- ถ้าในสังคมมีคนเหมือน ค.ช. สมชัย มาก ๆ สังคมจะเป็นอย่างไร
- ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ทำอย่างใด ค.ช. สมชัย เหตุใดจึงทำเช่นนั้น
- วินัยในตนเองมีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคมอย่างไร

(ให้นักเรียนเก็บใบความรู้นี้ไว้เพื่อใช้ในการกิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ อีกในครั้งต่อไป)